Ն· 1071 — 1881 ՄԱՐՏ 10 ԿԱԼԸ — ՏԷՕՐՏԻՆՃԻՒ ՍԷՆԷ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՆԸԹԼԱՐԸ
Մէջիտիյէ 20 ղրուշտան
ՍԹԱՄՊՈԼ ԻՋԻՒՆ
Պիր սէնէլիք . . . 200 ղ.
Ալթը այլըգ . . . . 100 »
Իւչ այլըգ . . . . 55 »
ՎԻԼԱՅԱԹ ԻՋԻՒՆ
Բօսթա իլէ իրսալ օլունճաճակ-լար իչիւն
Պիր սէնէլիք . . . 230 ղ.
Ալթը այլըգ . . . . 120 »
Իւչ այլըգ . . . . 60 »
Մէջիտիյէ 1 ղրուշ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԷՄԵՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵԷՎԱՄԻ ԳԱԶԷԹԱ ՏԷՐ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԸԹԼԱՐԸ
Պէհէր սաթիրը իչիւն
1 վէ 2 վէ 3 իւնճի սահիֆէ 5 ղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . 2 »
ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ումուրու սարրաֆիյէյէ այիտ.
2 յէ 3ի ՇՀՀու սահիֆէլէրէ 6 ղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . 4 »
Ձիյատէ միւտտէթ իչիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր։
Մէվատտը նաֆիայա տայիր պէնտէր մէճմանէն գապուլ օլունուր ազ, իատէ օլունմայանաճակ։
Մէջիտիյէ 1 ղրուշ

Իտարէխանէսի վէ մաթպաասը, Սթամպօլուն Պապը Ալի ճատտէսինետ էսկի Պապը Զապթիյէ սօգաղը քէօղէսինետ՝ նումէրօ 8 տէ տիր։ — Ղազէթանըն ուսուրու իտարէսի վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆիֆէյի մէվատտ հագգընտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունճաղը կկոպի, քեաֆիֆէյի մէքեաթիպին տախի անընը նարտնա պէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 10 ՄԱՐՏ

ՀԱԼԸ ՀԱՋԸՐ

Եունան մէսէլէսի հագգընտաքի միւզաքէրաթըն րէվիշինէն տօղրու պիր խապէր ալապիլմէք միւշքիլճէ կէօրիւնիյօր· շուրու պուլան պաղը բրիվայաթըն սահիհ օլմասրդը միւթէագըպէն իշիտիլէն հավատիստէն անկաշէրմագտա տը։

Մէսէլա Պապը Ալինին սիֆէրայա պիր խարիթա վէրիպ թէրքինէ բաղի օլտուղու արաղինին մըգտարընը թային վէ իրայէ իթտիկի իշիտիլմիշ, վէ պու խարիթատա կէսօթէրիլէն ֆէտաքէարլըղընն սօն ֆէտաքէարլըգ օլտուղու տախի պէէան օլունմուշ օլտուղու բրիվայէթ իտիլմիշ իտի։

Պու տէֆա իշիտիտիկինէ կէօրէ, Օսմանը մուրախասարը կէչէն կիւնքի իճթիմատ Պապը Ալինին սօն տէրէճէտէ վէրէճէկի արաղինին մըգտարընը սիֆէրաեա չիֆահէն պէէան իթմիշէրտիր։

Սիֆէրանըն քէնտիքէրինտէն Պապը Ալիյէ պիր ճէվապ վէրէմէեէճէքէրի վէ պիր գաչ կիւնէ գատար պուրատաքի միւզաքէրաթա խիթամ վէրիլմէքլէ, մէսէլէնին էյրօբա գապինէթօպարընա նագլը մէքեան իտէճէկի տախի բրիվայէթ օլունայօր։

Սիֆէրանըն Պապը Ալինին կէսաթէրտիկի հուտուտա գարը պիր հուտուտ կէսաթէրմէք վաղիֆէսինի Ալէքսանիա սէֆիրի Գոնթ Հացֆէլտ իհալէ իթտիքլէրի տախի այրըճա պիր բրիվայէթ տիր։

Պապը Ալինին եալընըզ թէսալիատան պիր մըգտար արաղի վիրմէքլէ, էբիրէ պէտէլ կիրիտ ատասրընը վէրմէք նիյէթինետ պուլունտուղու տախի ճիմէլի բրիվայաթտան տը։

Էլհասալ վուգու պուլմագտա օլան իճթիմալարըն միւզաքէրաթը հագգընտա օ գատար բրիվայաթվար տը, վէ պու բրիվայաթըն պիր թագրմընա օ գատար մուխալիֆ տիր քի, նէ ճիւմլէսինին սահիհ օլմասը միմքին օլապիլիր վէ նէ տէ սահիհլէրինի եանլըշլարընտան ֆարգ վէ թէմէղլ իթմէք գօլայ տը։

Պու հալ իսէ միւզաքէրաթըն էվվէլճէ վէրիլմիշ օլան գարար մուճիպինճէ, զիյատէսիյլէ խաֆի վէ պունուն իւզէրինէ մալիւմաթը մէվսուգէ ալընամամաղլա հէրքէսին պէն տիւրլու իհթիմալաթա վիճիւտ վէրմէյէ մէճպուր օլմասընտան իլէրի կէլիյօր։

Ալէմտէ պէօյլէ միւհիմմ պիր չէյին սըրը թուլթուլմասընտան կիւճ պիր չէյ օլմասրդընտան, պու պապտէ վէրիլմիշ օլան գարարլա պէրապէր պիզ միւզաքէրաթըն պու գատար սըրը վէ մահրէմգաղապիլէճէկինի մէմուլ իթմէտի իտիք։

Իշիտիլէն բրիվայէթլէր պիրինճի զանընմըզը թասատիգ իթմիշ իտի իսէ տէ, չիմտի օ բրիվայէթլէրին պիրպիրինէ մուխալիֆ վէ մուղայիր չըգմասը հէբսինին տախի իճթիմալաթտան իպարէթ օլմասը յլա մէճլիսը միւզաքէրաթտան հիչ պիր խապէր չըգամատրզընը իսպաթ իտէճէք պիր տէլիլ տիր։

Իհթիմալ տըր քի նէթիճէի միւզաքէրաթ շուրու պուլան բրիվայաթըն պիրինէ մուվաֆֆըգ չըգսըն, լաքին պու թէվֆուգ թէատրիւֆիք պիր չէյ ատտ օլունապիլիպ մալիւմաթը վագրա էսասընա մէպնի օլմատըզը չիմտիտէն անլաշըլըեօր։

Հէր հալտէ մէսէլէնին նէ բէնք ալաճաղընը անլայապիլմէք իչիւն միւզաքէրաթըն խիթամընա միւնթազըր օլմագտան պաշգա չարէ եօգ տը։

Օ վագթ կէլինճէյէ գատար իսէ իքի թարաֆտան տախի թէատրիքեաթը հարպկէյէ տէվամ իտիլմէքտէ օլուպ քիչլի մասրաֆլար իմթիյար օլունմագտա տը։

Իշթէ պալատէ մուհարբէր օլտուղու կիպի, վաէր կազէթասընդն աթիտէքի վերտիկի հավատիատաթ տախի պիր թագրմ ղաննիեաթ օլա կէրէք տիր։

Տիւնքի կիւն Ալէքսանիա սէֆարէթխանէսինտէ սիֆէրա ագտը էնճիմէնը միւքեալէմէ իլէմիշլէրտիր։

Անէր միւճթէմի օլտուգլարը հալտէ, մուրախասարրմըզտան եալընըզ նէզարէթը խարճիյէ միւսթէշարը աթուճէթլու Ցատեան Յարութիւն էֆէնտի հազրէթլէրի տախի օրայա ազիմէթ իտերէք սիֆէրա իլէ կէօրիշմիշլէր վէ պիթթապ մէվզուը պահա օլան մէսէլէ իւզէրինէ թաաթիի էֆքեար պուլուրմուշլար տը։

Օրատան ավտէթլէրինտէ էֆէնտիի միշարիլէյհ հազրէթլէրի Պաշվէքիլ բաշա հազրէթլէրինէ պիր իքի սաաթ միւզաքէրաթ իթմիշլէր տիր։

Շուլու պուլան խապէրլէրէ կէօրէ, սիֆէրաի միւշարիլէյհիմխարճէզ սատատ պիր վատիյէ սեվգը միւքեալէմաթ օլունմամասընա զայրէթ վէ իդտամ իթմէնի ֆէրիդէ իթթիհամ իթմիշլէր տիր։

Միւքեալէմաթըն մէքթուբիյէթի ճիհէթինէ սուրէթը ճերէեանը միւպահասաթ մէճհուլ օլուպ, ֆագաթ ֆէզլէքէի իճթիմաաթ իւզէրինէ էզհանը էհլը վուգուֆտա խուսուսաթը աթիյէ թէգարրուր իթմէք կէրէք տիր։

Էվվէլա, չիմտիյէ գատար միւքեալէմէ մէճլիսլէրինտէ հիչ պիր ճիհէթը մասլահաթա գարարը գաթի վէրիլմէմիշ տիր։

Սանիէն, Պապը Ալի Եանեա ճիհէթինտէն հիչ պիր չէյ վէրմէմէք թասմիմ իթմիշ տիր։

Սալիսէն, սիֆէրա չիմտիյէ գատար սէօյլէմէքտէն զիյատ տինլէմէքլէ մէշղուլ օլմուշլար տը։

Բապէն, Պապը Ալինին միւլահաղա սուրէթինտէ վուգու պուլան թէքլիֆլէրինի տէվէթլէրինէ պիլտիրմիշլէր տիր։

Խամիսէն, տէվէթլէր թարաֆընտան սիֆէրայա իշարաթ ախիլ իւզէրինէ ճէվապ կէլմէմիշ տիր։

Եա եարըն վէ եա օ պիր կիւն տիկէր պիր իճթիմա վուգու պուլաճագ տը։

Քէզա Ֆաբ դէ Պօֆէրն աթիտէքի հավատիսի տախի զանընիաթտան իպարէթ օլմասը իհթիմալ գարիպ տիր։

Մէզքուր կազէթանըն մէվսուգճա տիյէրէք վերտիկի մալիւմաթա կէօրէ, ճումլա իրթէսի կիւնքի մէճլիսի միւքեալէմէտէ Սէրվէր բաշա հազրէթլէրի՝ թէսալիատա Պալամպրիա իլէ Եունան հուտուտու հազրէսի արասընտա պուլունան արաղի իլէ Ղօլօս, Լարիսա (Եէնիշէհիր), Թրքհալա վէ Գարտիցա շէհիրլէրինի, վէ էբիրտէ տէ շէրիտ բալը պիր արաղի վէ պու արաղի իլէ Բունթա նամ Պրունը Եունանիսթանա թէրքթիքինտէ պուլունմուշ տը։

Եինէ մէզքուր կազէթանըն պէեանընա կէօրէ, տուէլը մուաղամա սիֆէրասըյլա Պապը Ալի մուրախասարը միյանընտա ճէրէեան իտէն միւզաքէրաթը իպթիտայէի հազրէտ պու հաֆթա նիհայէթինտէ խիթամ պուլուպ, պատէհու էյրօբա գապինէթօյրը պու պապտէ թաաթիի էֆքեարա մուպատերէթ իտէճէքլէր իմիշ։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Կէչէն հաֆթա Եունան հիւքիւմէթի՝ պարկիր վէ գօյում միւպահէասը իչիւն իքի պուչուգ միլեօն ֆրանգ թէէտիյէ իթմիշ տիր։

Ֆրանսա իլէ Ինկիլթէրրատան Եունանա պիր խալը թօրբիլ վիւրուտը միւնթազէր իմիշ։

Կէչէն հաֆթա ճումլա էրթէսի կիւնիւ Բիրէեէ պիր վաբօր կէլիպ կրաս ուսուլինտէ 250 սանտըգ թիւֆէնք չըգարմըշ տը։ Եունան հիւքիւմէթի Արմանթրօնկ ֆապրիգասընա տա պէօյիւք տաղ թօքլարը սբբարը իթմիշ վէ պու թօքլարըն իսթիմալը իչիւն Եունանա պիր Ինկիլիզ զապթիի տավէթ էյլէմիշ տիր։

1878 սէնէսինտէ աչրղա չըգարըլան Եունան զապթիանը քէնտի բիւթպէլէրի իլէ թէքրար օրտուլա գապուլ օլունմուշլար տը։

—

Պէկիր միւպայաաթընտան տօլայը Մաճարիսթանտա պուլունան Եունան զապիթանը տահա 1200 պէկիր վէ 1000 գաթըր իշթիրա իթմէք իւզրէ պիր էմրը թէլէկրաֆի ախզ իթմիշլէր տիր։

—

Եունան գրաֆիցասը Օկա՝ քէնտի էվլատլարը իլէ պէրապէր թէքմիլ միւտտէթը մուհարէպտէ գօրֆու ատասրնտա իգամէթ իտէճէյի ճիհէթլէ, միւշարիյէյհալը գապուլ զրմընտա ճէզիրէի մէզքիւրէտէ վագր սէրայրն իսթիհզարը իչիւն Աթինատան մահալը մէզքիւր հիւքիւմէթինէ էվամիր իթա օլունմուշ տը։

—

Վէֆէրն պէեանընա կէօրէ, մէմալիքը էճնէպիյէտէ պուլունան Ռուսիա սիֆէրասը քեաֆիֆէթէն Բէթերսպուրկա տավէթ օլունտուգլարը մէսմու տը։

Պու տավէթ՝ սիֆէրաի միշարիյէյհիմէ սուրէթը ումումիյէտէ պիր բօյիթիգա բլանը իւզէրինէ թալիմաթ վէրիլմէք մագսէտինէ միւպէթէնի օլմագ լազըմ կէլէճէկի տեղքեար տը։

ՏԱԼԻԼԻՅԷ

Հիւսսամիւս Պալթանընն պիր գաչ կիւնէ գատար Օտէսա թարիգիյէ թէհէրանա ավտէթ իտէճէկի մուգարրէր իմիշ։

—Էսքէնտ կազէթասընտա չու աթիտէքի ֆգրա օգունմուշ տը։

«Պու տէֆա Զօրլուսան ալտըզըմըզ պիր գրթա թահրիրաթ մալինէ կէօրէ, մահալը մէզքիւր էհալիսինտէն տէվիրճի Հաճի Ցովհաննէս նամ քիմէնէնին էօթէտէն պէրու էմրը զըրաաթտա իսթիմալ իտիլիր Էվրօքաքէարի ադամ վէ տէմիրտէն մասամուլ բուլագ վէ սաբանլարա թագլիտէն իքի տէմիրլի պիր սաբան իճատ վէ իսթիրա իտերէք իչ չիֆթ էօքիրլէ մէվզի թէճրիպէտէ գօնուլուտագտա մէզքիւր սաբան Էվրօքատան ճէլպ իտիլէնէրտէն պիր գաչ տերէճէ հարէքէթճէ խաֆիֆ վէ հաթթա թամիրի տախի դապիլ օլտուղու անլաշըլմասը իլէ ասհապը չիֆթիլք թարաֆընտան օն պէշ լիրայա գատար միւպայասընա թալիպ պուլունտուղը միւֆէհիմ օլմուշ տը։»

—Հիւքիւմէթը Սէնիյէ իլէ ադը մուգավէլէ իթմիշ օլան էճնէպի մէմուրիյնին մասաչթընտան եիւզտէ պէչի թէվգիֆ օլունմասընա գարար վէրիլմէյի բրիվայէթ օլունուրյօր։

—Գարիպէն պիր մուհարէպէ զուհուրի իհթիմալինէ մէպնի Ռումանիա հիւքիւմէթինին թէտարիքեաթտա պուլունտուղու Պուքրէշտէն պա թէլէկրաֆ իշար օլունմուշ տը։

—Զանագ գալէսինտէ արմասաղ պուլունան թօքճու պիրինճի պալը միրալայը Մաղհար պէյ էօհտէսինէ միրիլիվալըգ բիւթպէսի, երքեանը հարպ գօլղալարընտան Մէհմէտ ճէմալ վէ Մէհմէտ Ալի վէ ճէվտէթ պէյլերին էօհտէլէրինէ պինպաշըլըգ բիւթպէլէրի իհսան պույրուլմուշ տը։

—Սուրիա վիլայէթի տախիլինտէ Հօրանտա իսեան էսէրի կէսաթէրմէքտէ պուլունան Տիւրգիէրին թէսքինի իչիւն օլ թարաֆա իզամ պույուրլան ասաքիրի Օսմանիյէ գօմանտանը Ալքիճ բաշա հազրէթլէրի Տիւրգիէրէ աթիտէքի տէօրթ թէքլիֆի պէյան իթմիշ տիր։

1՝ Հարաչեաթը ասքէրիյէտէն նէչէթ իտէն մէսարիֆին թէսվիյէսի իչիւն իքի միլեօն ղրշ· թաղմինաթ իթասը,

2՝ Խոպինէի ճէլիլէյ պօրճլու օլտուգլարը վէրկի պագասընընը քեամիլէն թէէտիյէսի, վէ պունտան պէօյլէ վէրկինին սուրէթը մունթազամէտէ իթասը,

3՝ Ալիբէն վուգու պուլան գարըշըգլարտա վէ Գէրագ նամ գարկիյէտէ իճրա օլունան գրթալտա գիմէտխալ օլան պիճիմէ էշխասընն հիւքիւմէթէ թէսլիմ,

4՝ Ասայիշին իատէսինէ գատար Հօրան ճէպէլինին ասքէր իլէ մուվագաթէն իշղալը։

Շերաիթը մէգքիւրէնին Տիւրգիէր թարաֆընտան գապուլի մէմուլ օլմատըզընը, վէ Հօրանտա Տիւրգիէրին էյինտէն խրիսթիյանընարընն բէք ֆէնա պիր հալտէ պուլունարգլարընը Ղէյրուլմատան խապէր վերիյօրար։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մէսմուաթա կէօրէ, Վարչական խորհուրդ եազընարտա գալաթա խորհրդարանընտա ադը իճթիմա իտերէք կիլիկիա կաթողիկոսլուգ մէսէլէսինի թահթը միւզաքէրեեէ այաճագ, վէ Սիս կաթողիկոսը Ամեն. Տ· Տ· Մկրտիչ Սրբազան հազրէթլէրի տախի իճթիմա մէգքիւրտէ Հաբբ[illegible] նաճագ տը։

—

Մէմալիքի Օսմանիյէտէ թարիխի միլլինին (Հայոց պատմութիւն) թապ ու ֆիրուխթը հիւքիւմէթը Սէնիյէ թարաֆընտան թահթը մէճմուլիյէթէ այընտրզը մալիմ տիր։ Իչթիտիկիմիզէ կէօրէ, մէմնուիյէթը մէզքիւրէնին ըէֆ ու ֆէսախի իչիւն Ազգ· Վարչութիւն Ամիյէ նէզարէթը ճէլիլէսի նէզտինտէ սարթը զայրէթ վէ իդտամաթ իթմէքտէ, վէ պու պապտէ էմէլինէ մուվաֆֆագ օլաճաղընա իւմիտլէր կէօրիւնմէքտէ տիր։

—

Ամասիա վէ Մարզուան առաջնորդը սապգ եդէսեան Յովհաննէս եպիսկոպոսը հիչ պիր մէմուրիյէթի օլմատըզը հալտէ օրատա գալըպ պաղը գաբըշըգլըգ թօխմա էքմէքտէ օլտուղունտան, մումիլէյհին պուրայա կէթիրտիկէսի իչիւն Ազգ· Վարչութիւն թէտապիրի լազմէ, իթթիխազ էյլէմիշ տիր։

—

Պու կիւճ պէյօղլու Ս· Երրորդութիւն քիլիսէսի Աւագ-երեցի Արժ. Աճէմեան Տ· Գրիգոր Հայրը խանէսինէ խըրսըզ կիրէրէք, ալթը պին ղուրուշըզ գատար էշեա վէ միճեվէրաթ սիրգաթ իթմիշ տիր։

Քէզալիք էվվէլի կիճէ իւսկիւտարտա Էրմէնի մէզարլըղը գաշըսընտա սաաթճը Միքայէլ նամ քիմէնէնին խանէսինէ սարիգ տուխուլմիյէ պիր մըգտար էյնա չալմըշ տը։

—

Մալաթիատան Բաթրիգխանէյէ վիւրուտ իտէն խապէրլէրէ կէօրէ, յունվար այընտա պաղը Հայոտուտար Մալաթիանը Օրտուլու Նամ գարիյէսի դուրպինտէ քեահն Ս· Փրկիչ վանքը քիրիսէսինին տուվարընը տէլէրէք իչէրի կիրմիշլէր վէ պիճիմէ ալթուն վէ կիւմիշ ալանիսինի վէ եշեասընը զասպ ու սըրգաթ է ղէմիշլէր տիր։ Իչպու սըրգաթըն իզինի պուլմագ իչիւն հիւքիւմէթը մահալլիյէ թարաֆընտան իճրաի թահարրիյաթ իտիլմիշ իսէ տէ հիչ պիր սէմէրէ հուսուլէ կէլմէմիշ օլտուղընտան, Բաթրիգ Սրբազան Հայր հազրէթլէրի իչպու վուգուաթը Պապը Ալինին նաղարը տիգգաթընա արզ իտերէք, հայոտուտարընը էլէ կէչիրիլմէսի վէ էմմալը մաղսուպէնին Միլլէթէ իատէ իտիլմէսի իչիւն հիւքիւմէթը մահալլիյէյէ էվամիրը մուէսսիրէ իթա օլունմասընը թալեպ էյլէմիշ տիր։

(Հայրենիք)

—

Եինէ մէզքիւր կազէթատա օգունտրդնա կէօրէ, Արապկիր առաջնորդը Գեր· Տ· Եղնիկ Ս· Եպիսկոպոս Բաթրիգխանէյէ թէքրար պիր թէլէկրաֆ քէշտէ իտէրէք, Արապկիր մութասարրըֆը իլէ իտարէ մէճլիսի հագգընտա պիր գարար վէրիլմէսինի թալեպ էթմիշ, վէ եօգսա Առաջնորդլըգտան իսթիֆա իտէճէկինի պէյան էյլէմիշ օլմաղա, Բաթրիգ Սրբազան Հայր հազրէթլէրի՝ խարբուրթ վիլիի ճէտտի Ղպտուլլահ բաշա հազրէթլէրի իլէ պու պապտէ զաթէն միւլգաթ իտիլմիշ օլտուղընտան, բաշարի միշարիլէյհին մուվասէլէթինէ ինթիզար իթմէսի լազմ կէտիկինի պա թէլէկրաֆ ճէվապէն մումիսիյէհ Առաջնորդա պէյան էյլէմիշ տիր։

—

Պու տէֆա Լոյս կազէթասընտա մաճլիմունիյէ օգունտուղըմզա կէօրէ, կազէթի մէզքիւր մուհարրիրի լահրգը Գաբատաճեան Մինաս էֆէնտինին պիր մաթպաա թէէսիս վէ քիչատը խուսուսընտա բաթրիգ Ամեն. Ներսէս Սրբազան հազրէթլէրի իլէ պաղը զէվաթը հավանիյէճէնան մուվէնէթ վէ թէչվիգ վատընա պուլունմուշտատտատ։

Մումիսիյհ Գաբատաճեան էֆէնտի պիր խայը սէնէլէրտէն պէրու կէրէք տէմը մաթպուաաթտա մուհարրիրլիք վէ կէրէք մէքեաթիպի միլլիյէտ մուալիմիք իտերէք վէ մէմուրիյէթը միլլիյէտ սայիրէտէ տէ պուլունարագ միլլէթէ բէք չօգ խրամէթ իչիւն իթմիշ օլմաղա, պէօյլէ պիր մուվէնէթ վէ թէչվիգաթէ հէր հալտէ միսմահագ վէ սէզավար օլտուղունտան, պու պապտէ ալենէն պէյանը՝ մէճմունիյէթ իտէր, վէ չու թէչէպպիսին պիր ան էվվէլ պայա չըգմասըյլա մաթպաանընն գարիպէն աչըլմասընը վէ դէվաթը սարէնին տախի իչպու թէչէպպիսը խայրա իչթիրաք իթմէլէրինի թէմէնիլէյլերիզ։

—

Իչիտիկիմիզ կէօրէ, Եսայեան Յովհաննէս էֆէնտի Ս· Երուսաղէմին թէսվիյէի տուլունը գօմիսիոնընա աղա թային օլունմուշ տը։

—

Բազար կիւնիւ Պէյօղլունտա Ս· Յովհան Ոսկեբերան քիլիսէսինտէ պիր մէճլիս ագտ օլունուպ, էօնիմիզտէքի Բազար կիւնիւ տէ իթթիխազ օլունճաճգ թէտպիր հագգընտա պիր գարարը գաթի վէրմէք իւզրէ երեկ պիր մէճլիսի ումումի իճթիմա իտէճէկինի տիւնքի նիւսխէմիզտէ եազմըշ իտիք։ Իշթէ մէճլիսի մէզքիւրը իլանը ըէսմիսի չու աթիտէքի տիր։

ԱԶԴ

Կաթողիկէ Հայոց դիւանը պատիւ ունի Ծանուցանելու բոլոր հասարակութեան որ ամսոյս 15ին այսինքն առաջիկայ կիրակի օրը ժամը 7ին Ազգային ընդհանուր ժողով պիտի գումարի ի Ս· Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցի, ազգին ամենակարևոր և կենսական խնդրոյ մը վրայ վիճելու, խորհելու և ընդհանուր համաձայնութեամբ պետք եղածը որոշելու համար։

Ուստի առանց մասնաւոր հրաւիրանաց տոմսակներու սպասելու, անխտիր բոլոր ազգայինք հրաւիրեալ են ներկայ գտնուելու յիշեալ ժողովին։

Բերա, Ս· Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցի
1881 մարտ 10

Դիւանապետ
Նիկողայոս Վ. Պոչէան

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ

Շուտով մուխպրիմիզ աթիտէքի վերուստ 23 Թարիխի մէջ Թուպլա պէրապէր Պուլկարիսթան վէ Բումանիա միլլէթտաշլարըմզը հագգընտա տա շայանը միթլէա մուֆասսալ պիր պէնտ իրսալ իթմիշ օլմաղլա , պէր վէճհը զիր բէյտերբէյ տերճ օլունաճագ տըր ։

—

1. Թէրճիմանը Հաֆէզոն մուխպրիսնին Թէքբար էանլըշ պիր հավատիսի 2. Այիսթէֆանօս մուահէտէնին տէվրը սէնէվիսի . 3. Զիշթօվատա պիր արպէտա ։

Կէշէնտէ Թէրճիմանը Հաֆէզոն կաղէթասընտա Բուսֆուզ մուխպրիսինին մալիումաթը ֆէվգէլատէսի օլարագ , Պուլկարիսթան Իսլամ ասաքիրինին ֆեռֆլէն տաղրտըմզը օլտուղունա տաիր պիր ֆըգրա կէօրիւմիւշ վէ տիկէր կաղէթալար տախի օնտան նագլէն պէյան իթմիշլէր իտի ։ Թէրճիմանը Հաֆէզոն մուխպրիսի՝ պաղը վիրմէքտէ օլտուղու էսասսըդ վէ էանլըշ եախօտ միւպալաղալը հավատիսլէրիյլէ քէսպը չէօհրէթ իթմիշ օլտուղունտան , պու տախի էվվէլքիլէր միսիլու հագիգաթը հալտէն զայէթլէ ուզադ տըր ։

Իսլամ ասաքիրինին ֆեռֆլէն տաղրտըմասընա տաիր , ասլա պիր գարար պուլընմայըպ՝ էսնահ գուրատա աճէլէ իլէ պաղը հագսըզլըգ եախօտ տրգագաթզրգլեր վուգուակէմիշ օլտըզընտան, պունլարը Թէտգրգընա տայիր պիր էմր զուհուր իտէրէք, հէր քէս քէնտի էօզրիւնիւ իֆատէ իտէպիլմէսի իչիւն իսթար օլունմուշ տըր ։ Իմտի՝ գուրա նէֆէրաթը պէթէքրար մուայէնէ օլունարագ , պիր կէօնա էօզր պէյան իտէնլերի սալը վէրմէք վէ քէնտիլերինի խօշնուտ գըլմագ վէ եալընըզ պու տէֆալրգ իչիւն 3,000 քիշիտէն իպարէթ օլան Իսլամ ասքերինին՝ տէյիլ ֆէռմէն, իլա եուլընը Նէոֆ , սալը վէրիլմէսի [illegible] հիւանճէ հճրա օլուպ պեթմիշ տիր . Իշթէ հագգրգաթը հալ պունտան իպարէթ օլուպ , պունտան պէօյլէ վէրէճէկի հավատիսլէրի մէնպարնտան էյիճէ Թահգրգ իտուպ միւպալաղալը վէ խէյալաթ էսէրի օլան պահսալը գալէմէ ալմամասընը կաղէթաի մէգքիւր , քէնտի Բուսֆուզ մուխպրիրինէ իսթար իթմէսինի խալիսանէ օլարագ պէյան իտէրիզ ։

2. Մահը հալին 19 ընտա Բուսիա իմբէրաթօրը հազրէթլէրինին Թահթա գուուտլերի վէ Այիսթէֆանօս մուահէտէսինին տէվրը սէնէվիսի օլմագ մինասիպէթիյլէ, ումումի Պուլկարիսթանտա չէնիքլեր իճրա օլունտուղու կիպի, չէհրիմիզտէ տախի մութանլեթան սուբէթտէ իճրա օլունմուշ տըր ։

Եէվմը մէգքիւր սապահը քիլիոէլէրտէ Գուստասը չէրիճ Թագտիս զիյնէթինտէն սօնրա, ումումի հէյէթը բուհանի վէ հէր սընըֆ ահալի՝ պէօյիւք սէրայըն հավլիսինէ պիլ ազիմէ ղէԷ Աոոոաֆ ֆուվանդ տուվասը օգունմուշ վէ միւթէագրպէն 21 բարէ Թօր էնտախթ օլունարագ բէսմը զիյնէթ իսթամ վէրիլմիշ տիր .

Եէվմը մէգքիւր կիճէսի՝ միրի էպնիյէլերի վէ խուսուսի պինալար դանտիլէր իլէ տօնատըմըշ վէ հիւքիւմէթ սալընընտա էհալիյէ իքրամէն պիր պանտա մուզիգա թերէննիւմաղ օլարագ կիճէ եարըսընա տէկին բագսալր իճրա գըլընմըշ տըր ։

3. Զիշթօվատա պիր վագտի միւելլիմէ զուհուրա կէլտիյի տիւնքի կիւն ախզ օլունան թէլէկրաֆլարտան անլաշըլմըշ տըր ։

Վուգուաթըն թէֆէրրուաթընտան հէնուզ մալիումաթըմզը եօգ իսէ տէ, շու գատարընը անլայպէլմէշիզ տիր քի , էհալի պաղը էսպապտան տօլայը զաթէն պէլէտիյէ տաիրէսի ալէյհինտէ ինֆալը պուլունտուղու հալտէ , եվլերտէ պէսլէնիլէն Թավուգ՝ գազ վէ պու կիպի հայվանաթ իչին պիր վէրկի Թարհընա գարար վէրիլմիշ օլտուղու տախի իշիտիլինճէ , էհալի պիւսպիւթիւն հիտտէթլէնէրէք , պիլ իթթիֆագ պէլէտիյէ տաիրէսի իւզերինէ հիւճում իթմիշլեր , վէ տերհալ ասքեր եէթիշէրէք արպէտանընը սուլհէն Թէսքինինէ չալըշմըշ իսէ տէ, ֆագաթ պունա մուվաֆֆագ օլամասընը՝ տան ասքեր տէ սիւնկիյէ տավրանմայա մէճպուր օլմուշ վէ գարղաշալըգ էանասընտա 20 քիչի գատար եարալանարագ իքի քիչի տէ միւթէէսսիրէն վէֆաթ իլէմիշտիր։

—

Պուլկարիատա վէ Բումանիատա պուլունան միլլէթտաշլարըմզընը ահվալը մանէվիյէլերի

Պունտան ագտէմ Թարաֆը աիլէլերինէ կէօնտէրիպ կաղէթաի միւթէպէրէնիզին սիւթիւնլերինտէ տէրճ օլունան սօն պահսըմըզընը մէարիֆ վէ մէքթէպլեր գըսմընտաքի ումումի միւթալէամզրտա միլլէթիմիզին տախի պու ճիհէթտէ պուլունտուղու ահվալինէ տաիր խուսուսի պիր պէնտլէ մալիումաթ վերէճէկիմիզի իչար իթմիշ իտի։ Իմտի, պու տէֆա մէզքիւր իչար վէ վատրմըզընը իճրասընտա պուլունարագ , քեաֆֆէի երպապը գալէմին նագարը տիգգաթլերընը տավէթ իթմէմիզլէ պէրապէր , պիր աղ տա միլլէթիմիզին էօզրէ եախօտ ոնոոոոոմուշ զանն օլունան Թարաֆա աթֆը նագար պույուրմալարը յլանլերտէնպահս իլէմէլերի ֆայտէտէն խալի օլմայաճաղընը սուրէթը խալիանէտտէ քէնտիլերինէ իխթար իլլերիզ։

Միլլէթքէրվէր վէ խալիսէթլէ մութթաբֆ , ֆագաթ միլլէթին ահվալինի տայիմ մահտուտ վէ նագս տիւշիւնէն էհլը գալէմլեր՝ իհթիմալ տըր պիզիմ պու իխթարըմզա Թաաճճիպ իտէրէք, միլլէթին դայէթ ուֆագ պիր գըսմը սայըլան էհալիմէզքիւրէյէ պու տէրէճէ էհէմմիյէթ վերմէմիզի միւպալաղալը ատտ իտէճէքլեր տիր ։ անճագ միլլէթիմիզին դայէթ ուֆագ վէ էօրէզ զանն օլունան պու գըսմընտա հէնուզ քեամիլէն մահվ օլմամը գուվվէի հայաթիյէլերի , մատտի վէ մանէվի խաստէլերի վէ մէվգրճա վէ բօլթիգաճ էօյլէ գօլայըգլարա մալիք պուլունմագտա տըրլար քի , էկէր պիր տէֆա քէսպը հայաթ իտուպ , միլլէթին մէնֆէաթինի վէ պագասընը մուգատտէս պիր վաղիֆէ ատտ իթտիքլերինտէ օլ վագրթ ոՋԷ վէ էօրէզ զանն օլունան էհալիի մէզքիւր՝ ումումիյէթէ նիսպէթէն միլլէթին Թարագգրեաթընա բէք պէօյիւք խըրմէթլեր իտէպիլէճէքլերինէ պիզ քէնտիմիզ պիր չօգ թէհրիպէլէր իլէ Թաստիգ իտուպ իգնա օլմուշուզ տըր ։

Իմտի, էսասը պահսըմզը նագլը քէլամ իտէլիմ։

Պիր միլլէթին եախօտ էհալինին մատտի վէ մանէվի թէրագգրեաթը վէ պագասը , իլմ ու ֆիւնուն վէ Թաալիմ ու Թէրպիյէ խուսուսընա վէրմիշ օլտուղը տեբէճէի էհէմմիյէթէ մէնութ պիր քէյֆիյէթ տիր ։

Զէմանը աթիգտէ Բոմալըլարընը, Եունանիլերին վէ սարբ մէտէնի ագվամընը շէրեֆ ու իգպալլերի՝ քէնտի էվլատլարընա ումումէն վէրմիշ օլտուգլարը Թալիմ ու Թէրպիյէ վէ իլմ ու ֆիւնուն սայէսինտէ հուսուլէ կէլէպիլմիշ տիր ։ Մուղաիրի հալտէ կիւն պէ կիւն սէֆֆահաթա միւպթէլա օլտուգլարընտա ախլագլար պօզուլմուշ վէ Թալիմ ու Թէրպիյէ աթէշի սեօնտիւքտէ , միլլէթլեր տախի ինգըրազ պուլարագ մահվ օլմուշլար տըր։ Թարիխլեր պունա շահատէթ իթտիքլերի միսիլու, ասրը հազրըտա , քեաֆֆէի միլլէթլերին հալլերի վէ Թեպէտտիւլաթլարը իսէ , կէօզիւմիզ էօնիւնտէ վուգուա կէլմէքտէ տիրլեր ։

Պու Թեպէտտիւլաթլար գապա էհալի ինտինտէ պիրեր միւճիզէ եախօտ ճէնապը Հագգըն հիւքմիւ ատտ օլունուպ , ֆարէ տէնիլէն էֆքարը պաթըլե իլէ Թէսէլլի օլարագ , քէնտի բէյլերի իլէ քէնտի խարապկէթլերինէ սէյիրտիրլեր , զիրա Թապաթ տախիլինտէ եօգ տըր պիր դանուն քի , քէնտիսինէ գարշը իշէնիլէն խաթալարը պիլա ճէզա պըրագսըն ։ Իմտի , Թապկաթը պու հիւքմիւ գապա էհալի ինտինտէ հիքմէթ կէօրիւլիւպ ֆարէ սրֆաթը վէ Թապիրի վէրիլտիյինտէն , քէնտիլերի ֆէրգ իթմէքտիրին պիր կիւն տէ խարապկէթ կիրտապընա վասլ օլտուգլարընը քեմալը տեհշէթլէ կէօրիւլլեր ։ ՄաՀվ . . . իշթէ պու տըր . Թալիմ ու Թէրպիյէ վէ ուլում ու ֆիւնուն մէպտէի մուգատտէսինտէ պուլունմայան միլլէթլերէ էր եա կէճ իսապէթ իտեճէք օլան հիսսէ ։

Միլլէթիմիզին ահվալը հազրէրի ումումիյէտի սօուգ գանլա պիր տէֆա Թահթը նազարը միւթալաայա ալընա , մահվիյէթ գուրասը հէման պիզէ տախի իսապէթ իտեճէկի Թէէսսիւֆը ազիմէ միւշահտէ օլունապիմէքտէ տիր ։ Սահիհէն պու պէտպախլը , միլլէթին հալը իսթիգպալինի տիւշիւնէն քեաֆֆէի զէվաթը միլլէթբէրվէրան իչիւն իսթիղրաալը մուճիպ պիր քէյֆիյէթ տիր . ֆագաթ նէ՝ չարէ , հագիգաթի հալ պու տըր , վէ պունու իգրարէ տէ մէճպուրըզ էսկի վագրթլարտա պու հալ իլէ եաշայապիլը իտի , էկէրչի միլլը միւթէմտտինէ տախի պիզիմ հալիմիզ կիպի եախօտ ճիւզի պիր ֆարգ իլէ պուլունմուշ օլսալար իտի , վէ հէնուզ պիր չօգ վագթ տա եաշայապիլմէմիզ միւմքին իտի . անճագ , մէտէնիյէթ սէլի օլտուգլարը եէրտէն գըբբրտանմայան վէ քէնտի պոգալտըրընը Թաալիմ ու Թէրպիյէ վէ իլլում ու ֆիւնուն ճիհէթինտէ կէօրիւպ չալըշմայան միլլէթլերի քէնտիսիյլէ պէրապէր սիւրիւքլեյիպ կէօթիւրմէքտէ օլտուղունտան , պիզ տէ պու ումումի ֆագաթ Թապիր ալան խարապկէթտէն ասլա վէ գաթան գուրթուլմայաճաղընը իլմը մանթըգ իգթիղասընտան պուլունմագտա տըր ։

Միլլէթիմիզին մուզիրը ախլագլարընտան պիրի վէ պաչըճասը շախսիյէթ տուղուսը տըր . հիչ պիր քիմսէ քէնտի մէնֆէիինի , միլլէթին եախօտ ումումիյէթին մէնֆէիինտէ արամայրպ , տահմա միլլէթին մէնֆէաթընը՝ քէնտի շախսի մէնֆէաթ վէ էֆքէարլարը իչինտէ հալլ իթմէք իսթէրլեր , ֆէտտաքէարլըգ մէպտէի վէ տույկուսը պուլունմայան պիր միլլէթտէ իսէ ։ Թէպէտտիւլաթլար վէ խէրագգրեաթ վագի օլամազ ։

Պիր վագթտան պէրու մէարիֆ վէ մէքթէպլեր վէ Թաալիմ ու Թէրպիյէ , վէհհաբլ միլլէթին թէնվիրի հալի վէ Թարիգը սէլամէթի խուսուսընա ումումի զայրէթլեր վէ նիտալար զուհուրա կէլէրէք , գալպլերի միլլէթլէք տույղուսը վէ մուհապպէթիյլէ սուզան օյան էհէլի զէվաթ՝ միւսթէրիհ օլմագտա տըրլար , ֆագաթ պունլար իլէ միւսթէրիհ օլուպ քէնտիմիզի ալտաթմագ՝ ատէթա սուի գաստտիմէք օլտուղունտան , պէօյլէ ճիւզի վէ ասլա ֆէտաքէարլըգ էսէրի պուլունմայան հարէքէթլեր իլէ միլլէթին հալը հայաթիյէսի իչիւն ճիտտի պիր մուհասէնաթ էլտէ օլունմայաճաղընը պիզիմէ պէրապէր միլլէթին հալը իսթիգպալինի Թահթը նազարը տրգգաթա ալան զէվաթը միլլէթբէրվէրան Թաստիգ իտէրլեր զանն իտտերիմ (ՏԷՎԱՏ)

ՐՈՒՍԻԱ ԻՄԲԷՐԱԹՕՐԸ ՃԷՏԻՏԻ

Ալաֆրանկա մարտըն 14 իւնճի կիւնիւ իմբէրաթօր Իւչիւնճիւ Ալէքսանտր Գրչլըգ սէրայը քիլիսէսինտէ Թէթէվվիւճ (Թաճ գօմագ) իտուպ , Թախլիֆ ըսմինի իճրա եէնիպ կիպի հայվանաթ իչին պիր վէրկի Թարհընա գարար վէրիլմիշ օլտուղու տախի իշիտիլինճէ , էհալի պիւսպիւթիւն հիտտէթլէնէրէք , պիլ իթթիֆագ պէլէտիյէ տաիրէսի իւզերինէ հիւճում իթմիշլեր , վէ տերհալ ասքեր եէթիշէրէք արպէտանընը սուլհէն Թէսքինինէ չալըշմըշ իսէ տէ, ֆագաթ պունա մուվաֆֆագ օլամասընը՝ տան ասքեր տէ սիւնկիյէ տավրանմայա մէճպուր օլմուշ վէ գարղաշալըգ էանասընտա 20 քիչի գատար եարալանարագ իքի քիչի տէ միւթէէսսիրէն վէֆաթ իլլէմիշտիր։

—

Պուլկարիատա վէ Բումանիատա պուլունան միլլէթտաշլարըմզընը ահվալը մանէվիյէլերի

Պունտան ագտէմ Թարաֆը աիլէլերինէ կէօնտէրիպ կաղէթաի միւթէպէրէնիզին սիւթիւնլերինտէ տէրճ օլունան սօն պահսըմըզընը մէարիֆ վէ մէքթէպլեր գըսմընտաքի ումումի միւթալէամզրտա միլլէթիմիզին տախի պու ճիհէթտէ պուլունտուղու ահվալինէ տաիր խուսուսի պիր պէնտլէ մալիումաթ վերէճէկիմիզի իչար իթմիշ իտի։ Իմտի, պու տէֆա մէզքիւր իչար վէ վատրմըզընը իճրասընտա պուլունարագ , քեաֆֆէի երպապը գալէմին նագարը տիգգաթլերընը տավէթ իթմէմիզլէ պէրապէր , պիր աղ տա միլլէթիմիզին էօզրէ եախօտ ոնոոոոոմուշ զանն օլունան Թարաֆա աթֆը նագար պույուրմալարը յլանլերտէնպահս իլէմէլերի ֆայտէտէն խալի օլմայաճաղընը սուրէթը խալիանէտտէ քէնտիլերինէ իխթար իլլերիզ։

Միլլէթքէրվէր վէ խալիսէթլէ մութթաբֆ , ֆագաթ միլլէթին ահվալինի տայիմ մահտուտ վէ նագս տիւշիւնէն էհլը գալէմլեր՝ իհթիմալ տըր պիզիմ պու իխթարըմզա Թաաճճիպ իտէրէք, միլլէթին դայէթ ուֆագ պիր գըսմը սայըլան էհալիմէզքիւրէյէ պու տէրէճէ էհէմմիյէթ վերմէմիզի միւպալաղալը ատտ իտէճէքլեր տիր ։ անճագ միլլէթիմիզին դայէթ ուֆագ վէ էօրէզ զանն օլունան պու գըսմընտա հէնուզ քեամիլէն մահվ օլմամը գուվվէի հայաթիյէլերի , մատտի վէ մանէվի խաստէլերի վէ մէվգրճա վէ բօլթիգաճ էօյլէ գօլայըգլարա մալիք պուլունմագտա տըրլար քի , էկէր պիր տէֆա քէսպը հայաթ իտուպ , միլլէթին մէնֆէաթինի վէ պագասընը մուգատտէս պիր վաղիֆէ ատտ իթտիքլերինտէ օլ վագրթ ոՋԷ վէ էօրէզ զանն օլունան էհալիի մէզքիւր՝ ումումիյէթէ նիսպէթէն միլլէթին Թարագգրեաթընա բէք պէօյիւք խըրմէթլեր իտէպիլէճէքլերինէ պիզ քէնտիմիզ պիր չօգ թէհրիպէլէր իլէ Թաստիգ իտուպ իգնա օլմուշուզ տըր ։

Իմտի, էսասը պահսըմզը նագլը քէլամ իտէլիմ։

Պիր միլլէթին եախօտ էհալինին մատտի վէ մանէվի թէրագգրեաթը վէ պագասը , իլմ ու ֆիւնուն վէ Թաալիմ ու Թէրպիյէ խուսուսընա վէրմիշ օլտուղը տեբէճէի էհէմմիյէթէ մէնութ պիր քէյֆիյէթ տիր ։

Զէմանը աթիգտէ Բոմալըլարընը, Եունանիլերին վէ սարբ մէտէնի ագվամընը շէրեֆ ու իգպալլերի՝ քէնտի էվլատլարընա ումումէն վէրմիշ օլտուգլարը Թալիմ ու Թէրպիյէ վէ իլմ ու ֆիւնուն սայէսինտէ հուսուլէ կէլէպիլմիշ տիր ։ Մուղաիրի հալտէ կիւն պէ կիւն սէֆֆահաթա միւպթէլա օլտուգլարընտա ախլագլար պօզուլմուշ վէ Թալիմ ու Թէրպիյէ աթէշի սեօնտիւքտէ , միլլէթլեր տախի ինգըրազ պուլարագ մահվ օլմուշլար տըր։ Թարիխլեր պունա շահատէթ իթտիքլերի միսիլու, ասրը հազրըտա , քեաֆֆէի միլլէթլերին հալլերի վէ Թեպէտտիւլաթլարը իսէ , կէօզիւմիզ էօնիւնտէ վուգուա կէլմէքտէ տիրլեր ։

Պու Թեպէտտիւլաթլար գապա էհալի ինտինտէ պիրեր միւճիզէ եախօտ ճէնապը Հագգըն հիւքմիւ ատտ օլունուպ , ֆարէ տէնիլէն էֆքարը պաթըլե իլէ Թէսէլլի օլարագ , քէնտի բէյլերի իլէ քէնտի խարապկէթլերինէ սէյիրտիրլեր , զիրա Թապաթ տախիլինտէ եօգ տըր պիր դանուն քի , քէնտիսինէ գարշը իշէնիլէն խաթալարը պիլա ճէզա պըրագսըն ։ Իմտի , Թապկաթը պու հիւքմիւ գապա էհալի ինտինտէ հիքմէթ կէօրիւլիւպ ֆարէ սրֆաթը վէ Թապիրի վէրիլտիյինտէն , քէնտիլերի ֆէրգ իթմէքտիրին պիր կիւն տէ խարապկէթ կիրտապընա վասլ օլտուգլարընը քեմալը տեհշէթլէ կէօրիւլլեր ։ ՄաՀվ . . . իշթէ պու տըր . Թալիմ ու Թէրպիյէ վէ ուլում ու ֆիւնուն մէպտէի մուգատտէսինտէ պուլունմայան միլլէթլերէ էր եա կէճ իսապէթ իտեճէք օլան հիսսէ ։

Միլլէթիմիզին մուզիրը ախլագլարընտան պիրի վէ պաչըճասը շախսիյէթ տուղուսը տըր . հիչ պիր քիմսէ քէնտի մէնֆէիինի , միլլէթին եախօտ ումումիյէթին մէնֆէիինտէ արամայրպ , տահմա միլլէթին մէնֆէաթընը՝ քէնտի շախսի մէնֆէաթ վէ էֆքէարլարը իչինտէ հալլ իթմէք իսթէրլեր , ֆէտտաքէարլըգ մէպտէի վէ տույկուսը պուլունմայան պիր միլլէթտէ իսէ ։ Թէ

անբացատրելի ձայնիւ կը գոչէր. «ԱՍՏՈՒԱԾ ՄԸ ԿԱՅ.» Խօսքին նիւթական ու բարոյական իմաստովն ապաքէն մայր և դստրիկ Աստուծոյ ճանապարհին վրայ էին.

Այլ զոր ինչ նախ ուստնիլ պարտի մարդ Աստուծոյ ճանապարհին վրայ, ո՞չ ապաքէն ԳԹՈՒԹԻՒՆՆ է այն.—Ընթստունմեայ մուրացիկ Յոյն կին մը դողդոջուն ձեռքն անաղորդաց կը կարկառէր։ Վեհանոյ հարցուց փափկանոյշին. «Աղքատին ողորմութիւն, աղջիկս.—Բայց աղքատն Հայ չէ՛ մայր. — ԲՈԼՈՐ ԱՂՔԱՏՔ ԱԼ ՀԱՅ ԵՆ։ զաւակս...»

Եւ ես հիացումէ հիացում կ'ընթանայի...։

Ի՞նչ կին։ Երջանիկ է՞ր, արքայից արքայն էր իր ամուսինն. և քան իր զաւակունքն ո՞վ առաւել բարեբաստիկ։

Երբ ժամերգութիւնն աւարտեցաւ, եկեղեցւոյ պարտէզին մէջ Եղիա Յէմիրճիպաշեանն հանդիպեցայ, որ ուռենւոյ ծառի մը կը նայէր զմայլմամբ, ցանկութեամբ, որպէս թէ նորա ոստերն իր սիրուհւոյն, իր տիրուհւոյն մազերն ըլլային։ Ողջունեցի բարեկամս, հարցնելով թէ՝ զայն եկեղեցին չը տեսա՞յ. «Ես անդնդոյն էկեղեցին էի. լսեցի բոլոր ժամերգութիւնն, նաև բոլոր դերեզմանաց տապագիրներն ալ կարդացի.» պատասխանեց Եղիան արտասուալիր ձայնով, և յարեց... աչք յարտասուս. «Այդ քարանց տակ որքա՞ն ծաղկունք, ո՛ Յէր. այդ ծերանց քով որքա՞ն մատաղ մանկունք... որքա՞ն աղջկունք, աւա՜ղ, ոյց տապանին վրայ կռաածիելլաի տիքն արձանագրուած... Ա՜հ, տարաժամ մահն...։» Մահուան դաղափարը արտաքսելու դիտմամբ մտերմիս մտքէն՝ հարցուցի նմա թէ չէ՞ ուզեր որ այդ ուռին իր պարտիզին մէջ տնկուած ըլլար. «Ա՜հ, կ'ուզէի, —պատասխանեց աղէկեղ ձայնիւ,— կ'ուզէի՞ որ այս եկեղեցւոյ պարտէզն իմ դերեզմանս ըլլար և այս ուռին իմ պահապանս... կանխաւ կը զգամ սրբազան, աննման հեշտութիւնն հոգւոյն՝ որ արտասուաթոր ուռւոյն տակ, սուրբ բուրմանց հոտովն ու սուրբ նուագաց ձայնիւն կը ննջէ քունն յաւիտեանս...։ Իմ սիրելի Պատրիարքս պիտի խնդրեմ այս չնորհքն... Արդեօք պիտի զլանա՞յ... Եկեղեցւոյ մէջ թաղուիլ պիտի զլանա՞ն Եղիա Յէմիրճիպաշեանին...։ Զիս անհաւատ կը կոչեն...։ Ո՞ Պատրիարք Հայր իմ, դու կարդացած ես հոգւոյս խորն... ո՞ Աստուած իմ, դու կը տեսնես արտասուքս...։»

Եւ Աստուծոյ անուան՝ աչքերն յերկին ամբառնալէ յետոյ՝ երբ կը խոնարհեցնէր զայն, հաւատացելոց մէջ որք եկեղեցիէն կ'ելնէին՝ պահ մը կասեցան տիրանալէր երիտասարդին աչկունքն, ուր անճառ խաղաղութիւն մը ցոլաց նոյժամայն։

«Մեկնի՞նք» ըսաւ հանդարտ ձայնիւ «դէպ ի Ծովեզրն կամ դէպ ի Լեռն, երթանք ուր և կամիս, Այլ դէպ ի Լեռն, այդինքն երթայի՞նք» Եւ երբ ա՛լ որթունք և եթ ըզ մեզ կը տեսնէին, և երբ ա՛լ թռչունք և եթ ըզ մեզ կը լսէին, «Այն օրհնեա՛լ կի՞նն, —մըրմընջեց Եղիան—այն հրեշտակն. Ամեն անգամ որ աչքերս յերկին բարձրացնեմ, այդ գերաշխարհիկ էակին վրայ պիտի կասին երբ յերկիր նոքա խոնարհին. Եւ ո՞վ գիտէ թէ նորա թաքուն ազդեցութեամբ չէ՞ թէ կը յիշեմ, կը պաշտեմ և կ'օրհնեմ զԱստուած. Ո՞վ գիտէ թէ վեհանոյշ դաղտնի հոգւոյս չերևա՞ր, Աստուած հոգւոյս յայց եղնելէ յառաջ....»

* * *

. Երրորդ, —ա՜հ, չըլլար վերջին անգամն, —երրորդ անգամ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորչայ եկեղեցին տեսայ վեհանոյշն—Ծանր հիւանդութեան մը միջոցինս, մայրս ու մօրաքոյրս — որ սրբուհի մ'է— ուխտ ըրած էին տանիլ զիս Ամենափրկչին ոտքն. «Եթէ հիւանդութենէս փրկուէի». Արժանացայ գնալ ի համբոյր ոտիցն Ամենափրկչին, և անդ տեսայ... մայրն և իր մանկութեան կենդանի պատկերն։ Ի գուճս անկեալ առաջի Տերունական պատկերին՝ գտայ մայրն որ անբիծ է գրէթէ աղջիկան չափ, և աղջիկն որ իմաստուն է գրէթէ մօրն չափ։ Տեսայ վեհանոյշն ու փափկանոյշն, որք ջերմեռանդ կ'աղօթէին առ Ամենափրկչէն, առ ամենից Արարիչն։

Այլ ի՞նչ կը խնդրէին ի քէն, ո՞Տեր։ Ի՞նչ ձիրք, ի՞նչ բարիք. ի՞նչ փառք, ի՞նչ բերկրանք զլացած էիր նոցա. Ո՞չ ամենևին ըստ պատկերի քումմ ստեղծած էիր այն էակներն ամենազեղ, ամենազութ և ամենիմաստ։ Ի՞նչ կը խնդրէին ի քէն, ո՞Տեր,—եթէ ոչ վերակենդանութիւն հիւծեալ տնձանց և հիւծեալ ազգաց, բարութիւն ընդհանուր մարդկան, և խաղաղութիւն, ընդ միչա խաղաղութիւն ընդհանուր աշխարհի։

* * *

Հալեցան մեղրամոմերն զորս նուէր բերած էին Աստուծոյ սեղանին. կանթեղք որք կը լուսաւորէին տաճարն՝ մարեցան բոլոր։ և մարեցաւ եկեղեցւոյն մէջ մարդկային ամեն ձայն։ Այլ հոգիս պիտի լսէ յաւէտ աղօթից ձայներն այն լռին, որք երկու անբիծ հոգւոց խորերէ յերկին կը բարձրանային. և այն ղոյժ մ'աղաւնեաց, այն երկնային կրկին էակց պատկերք անջինչ պիտի մնան հոգւոյս խորն — որ անմահ է։

ԳՐԱՍԷՐ ԱՏՈՄ

ՔՆՆԱԲԱՆԱԿԱՆ

ԳՐԱԲԱՐ ԵՒ ՈՍՈՒԹԻՒՆ

—

Բ.

Որպէս բազում ազգաց՝ որ ցարդ կան, նո՛յն և Հայոցս պատմութիւնն յոյժ սակաւ ծանօթութիւններ կընծեռէ մեզ հնագոյն ժամանակաց վերայ, որք նախապատմական կանուանին, մանաւանդ ի մասին դպրութեանց առ հինն։ Սակայն այլ և այլ անգիր աւանդութիւնք, վաղընջուց տեղեաց և անձանց անուանք, հատակտորք երգոց և առածոց ի բերան ժողովրդեանն ինչպէս նաև կարևոր յիշատակութիւնք բանից, որք ցրիւ դտանին ի գիրս Ագաթանգեղեայ, Եղնկայ, Խորենացւոյ և Գ. Մագիստրոսի և այլոց՝ բաւական լոյս կը սփռեն Հայոց Մեծաց բնիկ լեզուին և նորա հնութեանը վերայ։ Նոյն իսկ Հայկայ համար ասէ Խորենացին (Ա. ԺԱ.) «Շինէ և գիւղ մի և անուանէ յիւր անուն Հայկաշէն» և այլուր «Իսկ բլուրն՝ ուր քաղամարտիսքն անկաւ Բէլ, անուանեաց Հայկ Գերեզմանս»։ «Շէն» և «Գերեզման» բառից՝ որք ցայսօր նոյն նշանակութիւնը կը կրեն, խորհ՛ն հնութիւն մի կապացուցանեն այսոքիկ։ Սապէս և իմանալի է «Հարք» կոչեցեալ տեղին. Արմաւիր քաղաքն՝ շինեալ Արմայիսեայ և կոչեցեալ յիւր անուն՝ իբր Արմայիսեայ «իր» կամ «երկիր», ըստ մեկնութեան Ինճիճեանի (Հնախօս. Հայաստ. հատ. Գ. եր. Ն.) Նոյնպէս և Բագաւան՝ իբրև դիցաւան. Գեղամ և Գեղամաչէն. Ցոլակ՝ որպէս «ցոլացեալ ակն». Գառնիկ՝ իբր «Գառնուկ». Արամ և Արայ՝ «այր» և «արի» բառից ածանց. Այրարատ իբր «արտ Արայի». Նախիջևան, Երևան, Երազմայն՝ «երազ» և «մոյն» բառերէն բարդեալ՝ իբրև երազ մեկնելոյ յատկացեալ տեղի. Ակոռի՝ «արկուռի» որպէս յիշէ Մագիստրոս ի Թուղթն առ Հնծացին Գրիգոր՝ «Բայց առ ի Հրէից և յԱստուածեղէն մատենից՝ նաև ի Քաղդեաց զԲսխուԹրէս (զՆոյ) իմանամք զորթ տնկեալ, և ի ծերոց առասպելարանին ասեն յԱկոռի, և ըստուգաբանեն «արկուռի» (Նոյ)։» Սոյնպէս և Մարանդ՝ իբր «մայր անդ», զի անդ թաղեալ ասեն զկին Նոյի, որ հասարակաց մայր համարելի է, Անուշաւան, Վաշտակ, Առնակ, Զարմայր՝ որպէս «զարմանալի այր.» Կոռնակ, Սուրմակ, Գերճ, Բազուկ, Հրաչեայ, Վահէ, Վահան, Վահագն և այլն։

Այսքան և առաւել անուանց մեր լեզուին մէջ նշանական լինելոյն ակնարկութիւն մի առնէ Նոյն Գրիգոր Մագիստրոս ի Թուղթն առ Սարգիս վարդապետ՝ յարմարութեամբ ասելով, «Ո՛ւր Դեղամայն «դեղեցկութիւն»... ո՛ւր Փառնակ «փառացի»... ո՛ւր Հաւանակ «դիւրահաւան»... ո՛ւր Նորայր վասն դի «Նոր արիութիւն» ցուցանէր... ո՛ւր Հրանտ «հրատեսակ», ո՛ւր Ցուսակ «յուսացեալ զօրութեամբ»։ Զնոյն է նկատել դարձեալ և ի դիցաբանական բառս և յասացուածս հին Հայոց՝ ի հեթանոսական աւանդութիւնս, յորոց ոմանք հասած են մինչև առ մեզ և ցայսօր կը լսին Հայ ընտանեաց մէջ։ Դիցն Արամազդայ «Աչքն» համարեալ Արեգական վերայ պաշտուած Արև շաստուածոյն՝ «կենսաբաշխ» վերադիրը կուտային Հայք, որպէս ակնարկէ ներհուն Էմինեան (ի Հնախօս. Հայկ. Հեթանոսութեանց) և յայսմանէ՝ «Արևդ վկայ կամ «քոյ Արև գիտէ» և «Արևուդ մեռնիմ» ու «Արևդ սիրեմ» երդման ձևեր մինչև ցարդ ի գործ կածուին, որպէս թէ «Աստուած գիտէ» կամ «Աստուած վկայ» և «Աստուծոյդ մեռանիմ» կամելով ասել. անիծից ձևով «Գիրոդը տանի» զրոյցը, յորում զգրոյ պատ է իմանալ զնոյն ինքն Հերմէս, որ իբրև առաջնորդող հոգւոց ի գժոխքը և գրագիր Արամազդայ՝ կը ճանաչիւր ի հասարակաց իբր չար ոմն ոգի և կը կոչիւր գրող, յորմէ և ցարդ ասացեալն թէ «կռոյը տանի»։ Նոյնպէս և Եղնիկ՝ խօսելով նախնի սնապաշտութեանց վերայ, ասէ (Ա. ԻԳ.) «Աթ հրեշտակ ոգի... ասի և դև ոգի, այլ ոգի չար... զոր ի մեր լեզու «այս» չար ասեմք, որպէս ի խտրանաց հարցն մերոց առաջնոց ըստ սովորութեան ի մեզ կարգելոյ»։ Նաև Խորենացին Արտաւազդայ վերայ խօսելով (Բ. ԿԱ.) «քաջ» բառն՝ իբրև ոգի բարի Արտաշիսի բերանը կը դնէ «Զքեզ կալցին քաջք...»։ Իսկ արմենական սօսիք, սօս Անուշաւան, Վարդավառ՝ առեալ ի վարդ բառէն, որ կը նշանակէր զմին ի ծաղկանց նըւիրական առ նախնիս համարելոց, օրահմայ, լուսանդիր, օրաչար, չարածամ, յարալէզ, յուչկապարիկ, պայծովացուլ, շահապետ վայրաց, ընդղայց՝ որպէս դև «ընկլուզեալ,» նըհանգ՝ գործածական բառեր էին նախնի դիցապաշտութեան և սնապաշտութեան ժամանակ. «Զծովացուլ ի կովէ ելեալ ասեն, և զպայն իմն ի մարդկանէ, և զաուլեղն (յարալէզ) ի չանէ... մին ասէ թէ «ի մերում գիւղ ծովացուլ զկով գործեաց և զգոչիւնն հանապազ մեք լսեմք ամենեքեան» (Եղնիկ)։ «Եւ ոչ վիշապք զսոհմականս արդեանց կրեն, և ոչ գրաստ գոյ նոցա եթէ զարդիւնս ի կալոյ ուրեք կրիցեն, և ի զուր է «Կա՛լ կա՛լն» ասել ումեք ի կալս և ո՛չ «Ա՛ռ ա՛ռ» (Եղնիկ)։ Արամազդ դից սովորական ածականն է ի Հայս, «հիւրընկալ, վանատուր դիք,» որպէս և Մեծին Անահտայ, «մեծ տիկն, թագուհի և մայր ազգին, ոսկեմայր, ոսկեհատ։» Ըստ սոյին և մեհեան բառն՝ որ կռատուն կը նշանակէ՝ ծագումն առած է յանուանէ Միհր շաստուածոյն՝ իբր «Միհրեան» կամ «Մեհրեան» (տաճար) որպէս հաւուէ Նոյն ինքն Էմինեան։

Այսոքիկ և այլ սոյնպիսիք, զորս անմարթ է մեզ մի ըստ միոջէ նշանագրել ատանօր, ըստ բաւականին կը ցուցանեն՝ թէ մեր դրոց բարբառն ևս և Քրիստոսէ յառաջ՝ ցոր վայր հասանեն սոյն պատմական աւանդութիւնք, հապարակապէս կը գործածուէր ի ժողովրդեանն. և թէ ի հընումն Հայք «գրաբար» կը խօսէին՝ ոչ միայն ի սահմանս ազդեցութեան Վահունի կոչեցեալ քրմաց, այլ և ամենուրեք ուր որ Հայ կայր. մինչև իսկ յետին գեղջկին բերանը լսելի էր այն լեզուն՝ ըստ կրկին վկայութեան ծերունւոյն Խորնոյ (Ա. ԺԲ)։ Ապա՝ եղեն անշուշտ և առ մեզ՝ որպէս առ Հելլեն՝ Որփէոսք, Լինոսք, Հոմերոսք և Եսիոդոսք, որոց ձեռամբ յայլ և այլ կերպարանս զարդացեալ էր այդ լեզուն ի դարս դարս և որք առաւել կամ նուազ բարդաւաճութեամբ հասուցին զայն մինչև ի ժամանակս թարգմանչաց, յորոց սկիզբն առնու Ոսկեդարն մերոյս գրականութեան։ Վաղ իսկ Նինոս՝ առ չար նախանձու (Խոր. Ա. ԺԴ.) այրել տալով զհին գրեանս Հայոց և նախ քան զգիւտ գրոյն վաստուէրն Մերուժան նոյնպէս առնելով այն անգին մնացորդաց հին դպրութեան, որպէս նաև Լուսաւորչի վրիպագութ երկիւղածութիւնն, որով ի հուր դատեց նախնեաց մեհենական ևայլն երկիրք՝ պատճառ եղած են դվնաւորապէս վաղընջական քերթողաց և շարագրաց առ մեզ չի հասանելոյն, որովք կարելի լինէր որոշ գաղափար մի ստանալ նոցա մատենագրական արժանեաց վերայ։ Սակայն անտարակո՛յս՝ տոհմական և տանուտիրական տիրապետութեանց յաջորդող թագաւորութեանց միջոցին՝ պարբերաբար իւր բարգաւաճման ատիճանեալ ժամանակներն ունեցած է այդ գրականութիւնն, և որպէս յարտաքինն առ Պերեկդեաս, առ Սողոնիս, առ Դեմոքրիտիս, առ Օդոստեաս և առ Մ. Աւրելեաս, նոյնպէս և ի մեզ առ Արամանս, առ Արտաշիսիս, առ Տիգրանաս, և առ Արտաւազդաս (Պլուս. ի Կրասոս) որք հզօր և ուսումնատենչ թագաւորքն էին Հայկազանց՝ Հայ լեզուն ունեցած է իւր բարձր գրականութիւնն.—«Բայց հրաման տայ (Արամ) ընակչաց աշխարհին՝ ուսանիլ զխօսս և զլեզուս Հայկական, վասն որոյ մինչև ցայսօր ժամանակի անուանեն զկիլիմայն զայն Պռոտին Արմենեան, որ թարգմանի առաջին Հայք» (Խոր. Ա. ԺԴ.)։ Որպէս և յայլ և այլ պատահարս և ի պարտութիւնս պատերազմաց՝ իւր անկումն ունեցած է այդ բարբառը։ Ըստ այսմ՝ հզօր թագաւորաց և գրագիտաց ազդեցութեամբն ու ջանիւ(1) լեզուի մը այսգունակ փոփոխութեանց ընական օրէնք մը պատճառ կարծել կամ իմանալ՝ յետին տղայութեան է, զոր է նկատել յԱրամազդ։

(Շարունակելի)

ԻԱՆԷ

—

Հանդանակութիւն Նուիրատուներից յԻսկիւտար Սէլամիէ
1881 փետրվար 8/20
(Ն° 1068-ին դեվամ.)

Ամբոսահ Յէնիոյ և Օրէոդէ Աբդ. դեղ.	
Ազնիւ Թադէոսեան	10
Ակիւլինէ Նշանեան	10
Աղաւնի Խաչատուրեան	10
Աննէթա	10
Աննիկ Կամացուկեան	10
Աննիկ Համամճեան	10
Բէրուզ Թագաւորեան	10
Ե. Ճիվանեան	10
Երանուհի Բէշիպէկեան	10
Երանուհի Բէօսէեան	10
Երմոնէ	10
Երմոնէ Էսմէրեան	10
Համաս Խաչատուրեան	10
Հնազանդ Մատթէոսեան	10
Մ. Ազնաւորեան	10
Մ. Ալչճեան	10
Մ. Աչճեան	10
Մ. Համամճեան	10
Յուստինէ Գարագաշեան	10
Յուստինէ Թորոսեան	10
Ն. Պողոսեան	10
Նեկտար Էսմէրեան	10
Ոսմն	10
Պ. Ակայէնց	10
Ռոզիկ Ունճեան	10
Ս. Աբրահամեան	10
Ս. Զաքարեան	10
Ս. Կիւմիւշեան	10
Ս. Պառնասեան	10
Վարիսուհի Ռայթ	10
Տիրուհի Շիրինեան	10
Փ. Հէքիմեան	10
Քրիստինէ Պոյաճեան	10
Ֆուլիանէ Երամեան	10
Ա. Ֆեսճեան	5
Ագապի Կարապետեան	5
Ակիւլինէ Թընկրեան	5
Աղաւնի Թագաւորեան	5
Աղաւնի Զուկասեան	5
Արուսեակ Համամճեան	5
Բէրուզ Թընտամեան	5
Բ. Մեջիւշճեան	5
Ե. Նահապետեան	5
Ելպիս Սադաեան	5

(Տեվամ)

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Պէյօղլու բօլիս միւտիրի Պահրի բաշա հաղրէթլէրինէ Ռումէլի Պէյլերպէյլիկի բայէսի,

Թահրիրաթը խարիճիյէ ումուրը

դպրութեան, որպէս նաև Լուսաւորչի վրիպագութ երկիւղածութիւնն, որով ի հուր դատեց նախնեաց մեհենական ևայլն երկիրք՝ պատճառ եղած են դվնաւորապէս վաղընջական քերթողաց և շարագրաց առ մեզ չի հասանելոյն, որովք կարելի լինէր որոշ գաղափար մի ստանալ նոցա մատենագրական արժանեաց վերայ։ Սակայն անտարակո՛յս՝ տոհմական և տանուտիրական տիրապետութեանց յաջորդող թագաւորութեանց միջոցին՝ պարբերաբար իւր բարգաւաճման ատիճանեալ ժամանակներն ունեցած է այդ գրականութիւնն, և որպէս յարտաքինն առ Պերեկդեաս, առ Սողոնիս, առ Դեմոքրիտիս, առ Օդոստեաս և առ Մ. Աւրելեաս, նոյնպէս և ի մեզ առ Արամանս, առ Արտաշիսիս, առ Տիգրանաս, և առ Արտաւազդաս (Պլուս. ի Կրասոս) որք հզօր և ուսումնատենչ թագաւորքն էին Հայկազանց՝ Հայ լեզուն ունեցած է իւր բարձր գրականութիւնն.—«Բայց հրաման տայ (Արամ) ընակչաց աշխարհին՝ ուսանիլ զխօսս և զլեզուս Հայկական, վասն որոյ մինչև ցայսօր ժամանակի անուանեն զկիլիմայն զայն Պռոտին Արմենեան, որ թարգմանի առաջին Հայք» (Խոր. Ա. ԺԴ.)։ Որպէս և յայլ և այլ պատահարս և ի պարտութիւնս պատերազմաց՝ իւր անկումն ունեցած է այդ բարբառը։ Ըստ այսմ՝ հզօր թագաւորաց և գրագիտաց ազդեցութեամբն ու ջանիւ(1) լեզուի մը այսգունակ փոփոխութեանց ընական օրէնք մը պատճառ կարծել կամ իմանալ՝ յետին տղայութեան է, զոր է նկատել յԱրամազդ։

(Շարունակելի)

ԻԱՆԷ

—

Հանդանակութիւն Նուիրատուներից յԻսկիւտար Սէլամիէ
1881 փետրվար 8/20
(Ն° 1068-ին դեվամ.)

Ամբոսահ Յէնիոյ և Օրէոդէ Աբդ. դեղ.	
Ազնիւ Թադէոսեան	10
Ակիւլինէ Նշանեան	10
Աղաւնի Խաչատուրեան	10
Աննէթա	10
Աննիկ Կամացուկեան	10
Աննիկ Համամճեան	10
Բէրուզ Թագաւորեան	10
Ե. Ճիվանեան	10
Երանուհի Բէշիպէկեան	10
Երանուհի Բէօսէեան	10
Երմոնէ	10
Երմոնէ Էսմէրեան	10
Համաս Խաչատուրեան	10
Հնազանդ Մատթէոսեան	10
Մ. Ազնաւորեան	10
Մ. Ալչճեան	10
Մ. Աչճեան	10
Մ. Համամճեան	10
Յուստինէ Գարագաշեան	10
Յուստինէ Թորոսեան	10
Ն. Պողոսեան	10
Նեկտար Էսմէրեան	10
Ոսմն	10
Պ. Ակայէնց	10
Ռոզիկ Ունճեան	10
Ս. Աբրահամեան	10
Ս. Զաքարեան	10
Ս. Կիւմիւշեան	10
Ս. Պառնասեան	10
Վարիսուհի Ռայթ	10
Տիրուհի Շիրինեան	10
Փ. Հէքիմեան	10
Քրիստինէ Պոյաճեան	10
Ֆուլիանէ Երամեան	10
Ա. Ֆեսճեան	5
Ագապի Կարապետեան	5
Ակիւլինէ Թընկրեան	5
Աղաւնի Թագաւորեան	5
Աղաւնի Զուկասեան	5
Արուսեակ Համամճեան	5
Բէրուզ Թընտամեան	5
Բ. Մեջիւշճեան	5
Ե. Նահապետեան	5
Ելպիս Սադաեան	5

(Տեվամ)

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Պէյօղլու բօլիս միւտիրի Պահրի բաշա հաղրէթլէրինէ Ռումէլի Պէյլերպէյլիկի բայէսի,

Թահրիրաթը խարիճիյէ ումուրը

(1) Զայսմանէ տես և ի տորև։

անբացատրելի ձայնիւ կը գոչէր. «ԱՍՏՈՒԱԾ ՄԸ ԿԱՅ.» Խօսքին նիւթական ու բարոյական իմաստովն ապաքէն մայր և դստրիկ Աստուծոյ ճանապարհին վրայ էին.

Այլ զոր ինչ նախ ուստնիլ պարտի մարդ Աստուծոյ ճանապարհին վրայ, ո՞չ ապաքէն ԳԹՈՒԹԻՒՆՆ է այն.—Ընթստունմեայ մուրացիկ Յոյն կին մը դողդոջուն ձեռքն անաղորդաց կը կարկառէր։ Վեհանոյ հարցուց փափկանոյշին. «Աղքատին ողորմութիւն, աղջիկս.—Բայց աղքատն Հայ չէ՛ մայր. — ԲՈԼՈՐ ԱՂՔԱՏՔ ԱԼ ՀԱՅ ԵՆ։ զաւակս...»

Եւ ես հիացումէ հիացում կ'ընթանայի...։

Ի՞նչ կին։ Երջանիկ է՞ր, արքայից արքայն էր իր ամուսինն. և քան իր զաւակունքն ո՞վ առաւել բարեբաստիկ։

Երբ ժամերգութիւնն աւարտեցաւ, եկեղեցւոյ պարտէզին մէջ Եղիա Յէմիրճիպաշեանն հանդիպեցայ, որ ուռենւոյ ծառի մը կը նայէր զմայլմամբ, ցանկութեամբ, որպէս թէ նորա ոստերն իր սիրուհւոյն, իր տիրուհւոյն մազերն ըլլային։ Ողջունեցի բարեկամս, հարցնելով թէ՝ զայն եկեղեցին չը տեսա՞յ. «Ես անդնդոյն էկեղեցին էի. լսեցի բոլոր ժամերգութիւնն, նաև բոլոր դերեզմանաց տապագիրներն ալ կարդացի.» պատասխանեց Եղիան արտասուալիր ձայնով, և յարեց... աչք յարտասուս. «Այդ քարանց տակ որքա՞ն ծաղկունք, ո՛ Յէր. այդ ծերանց քով որքա՞ն մատաղ մանկունք... որքա՞ն աղջկունք, աւա՜ղ, ոյց տապանին վրայ կռաածիելլաի տիքն արձանագրուած... Ա՜հ, տարաժամ մահն...։» Մահուան դաղափարը արտաքսելու դիտմամբ մտերմիս մտքէն՝ հարցուցի նմա թէ չէ՞ ուզեր որ այդ ուռին իր պարտիզին մէջ տնկուած ըլլար. «Ա՜հ, կ'ուզէի, —պատասխանեց աղէկեղ ձայնիւ,— կ'ուզէի՞ որ այս եկեղեցւոյ պարտէզն իմ դերեզմանս ըլլար և այս ուռին իմ պահապանս... կանխաւ կը զգամ սրբազան, աննման հեշտութիւնն հոգւոյն՝ որ արտասուաթոր ուռւոյն տակ, սուրբ բուրմանց հոտովն ու սուրբ նուագաց ձայնիւն կը ննջէ քունն յաւիտեանս...։ Իմ սիրելի Պատրիարքս պիտի խնդրեմ այս չնորհքն... Արդեօք պիտի զլանա՞յ... Եկեղեցւոյ մէջ թաղուիլ պիտի զլանա՞ն Եղիա Յէմիրճիպաշեանին...։ Զիս անհաւատ կը կոչեն...։ Ո՞ Պատրիարք Հայր իմ, դու կարդացած ես հոգւոյս խորն... ո՞ Աստուած իմ, դու կը տեսնես արտասուքս...։»

Եւ Աստուծոյ անուան՝ աչքերն յերկին ամբառնալէ յետոյ՝ երբ կը խոնարհեցնէր զայն, հաւատացելոց մէջ որք եկեղեցիէն կ'ելնէին՝ պահ մը կասեցան տիրանալէր երիտասարդին աչկունքն, ուր անճառ խաղաղութիւն մը ցոլաց նոյժամայն։

«Մեկնի՞նք» ըսաւ հանդարտ ձայնիւ «դէպ ի Ծովեզրն կամ դէպ ի Լեռն, երթանք ուր և կամիս, Այլ դէպ ի Լեռն, այդինքն երթայի՞նք» Եւ երբ ա՛լ որթունք և եթ ըզ մեզ կը տեսնէին, և երբ ա՛լ թռչունք և եթ ըզ մեզ կը լսէին, «Այն օրհնեա՛լ կի՞նն, —մըրմընջեց Եղիան—այն հրեշտակն. Ամեն անգամ որ աչքերս յերկին բարձրացնեմ, այդ գերաշխարհիկ էակին վրայ պիտի կասին երբ յերկիր նոքա խոնարհին. Եւ ո՞վ գիտէ թէ նորա թաքուն ազդեցութեամբ չէ՞ թէ կը յիշեմ, կը պաշտեմ և կ'օրհնեմ զԱստուած. Ո՞վ գիտէ թէ վեհանոյշ դաղտնի հոգւոյս չերևա՞ր, Աստուած հոգւոյս յայց եղնելէ յառաջ....»

* * *

. Երրորդ, —ա՜հ, չըլլար վերջին անգամն, —երրորդ անգամ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորչայ եկեղեցին տեսայ վեհանոյշն—Ծանր հիւանդութեան մը միջոցինս, մայրս ու մօրաքոյրս — որ սրբուհի մ'է— ուխտ ըրած էին տանիլ զիս Ամենափրկչին ոտքն. «Եթէ հիւանդութենէս փրկուէի». Արժանացայ գնալ ի համբոյր ոտիցն Ամենափրկչին, և անդ տեսայ... մայրն և իր մանկութեան կենդանի պատկերն։ Ի գուճս անկեալ առաջի Տերունական պատկերին՝ գտայ մայրն որ անբիծ է գրէթէ աղջկան չափ, և աղջիկն որ իմաստուն է գրէթէ մօրն չափ։ Տեսայ վեհանոյշն ու փափկանոյշն, որք ջերմեռանդ կ'աղօթէին առ Ամենափրկչէն, առ ամենից Արարիչն։

Այլ ի՞նչ կը խնդրէին ի քէն, ո՞Տեր։ Ի՞նչ ձիրք, ի՞նչ բարիք. ի՞նչ փառք, ի՞նչ բերկրանք զլացած էիր նոցա. Ո՞չ ամենևին ըստ պատկերի քումմ ստեղծած էիր այն էակներն ամենազեղ, ամենազութ և ամենիմաստ։ Ի՞նչ կը խնդրէին ի քէն, ո՞Տեր,—եթէ ոչ վերակենդանութիւն հիւծեալ տնձանց և հիւծեալ ազգաց, բարութիւն ընդհանուր մարդկան, և խաղաղութիւն, ընդ միչա խաղաղութիւն ընդհանուր աշխարհի։

* * *

Հալեցան մեղրամոմերն զորս նուէր բերած էին Աստուծոյ սեղանին. կանթեղք որք կը լուսաւորէին տաճարն՝ մարեցան բոլոր։ և մարեցաւ եկեղեցւոյն մէջ մարդկային ամեն ձայն։ Այլ հոգիս պիտի լսէ յաւէտ աղօթից ձայներն այն լռին, որք երկու անբիծ հոգւոց խորերէ յերկին կը բարձրանային. և այն ղոյժ մ'աղաւնեաց, այն երկնային կրկին էակց պատկերք անջինչ պիտի մնան հոգւոյս խորն — որ անմահ է։

ԳՐԱՍԷՐ ԱՏՈՄ

ՔՆՆԱԲԱՆԱԿԱՆ

ԳՐԱԲԱՐ ԵՒ ՈՍՈՒԹԻՒՆ

—

Բ.

Որպէս բազում ազգաց՝ որ ցարդ կան, նո՛յն և Հայոցս պատմութիւնն յոյժ սակաւ ծանօթութիւններ կընծեռէ մեզ հնագոյն ժամանակաց վերայ, որք նախապատմական կանուանին, մանաւանդ ի մասին դպրութեանց առ հինն։ Սակայն այլ և այլ անգիր աւանդութիւնք, վաղընջուց տեղեաց և անձանց անուանք, հատակտորք երգոց և առածոց ի բերան ժողովրդեանն ինչպէս նաև կարևոր յիշատակութիւնք բանից, որք ցրիւ դտանին ի գիրս Ագաթանգեղեայ, Եղնկայ, Խորենացւոյ և Գ. Մագիստրոսի և այլոց՝ բաւական լոյս կը սփռեն Հայոց Մեծաց բնիկ լեզուին և նորա հնութեանը վերայ։ Նոյն իսկ Հայկայ համար ասէ Խորենացին (Ա. ԺԱ.) «Շինէ և գիւղ մի և անուանէ յիւր անուն Հայկաշէն» և այլուր «Իսկ բլուրն՝ ուր քաղամարտիսքն անկաւ Բէլ, անուանեաց Հայկ Գերեզմանս»։ «Շէն» և «Գերեզման» բառից՝ որք ցայսօր նոյն նշանակութիւնը կը կրեն, խորհ՛ն հնութիւն մի կապացուցանեն այսոքիկ։ Սապէս և իմանալի է «Հարք» կոչեցեալ տեղին. Արմաւիր քաղաքն՝ շինեալ Արմայիսեայ և կոչեցեալ յիւր անուն՝ իբր Արմայիսեայ «իր» կամ «երկիր», ըստ մեկնութեան Ինճիճեանի (Հնախօս. Հայաստ. հատ. Գ. եր. Ն.) Նոյնպէս և Բագաւան՝ իբրև դիցաւան. Գեղամ և Գեղամաչէն. Ցոլակ՝ որպէս «ցոլացեալ ակն». Գառնիկ՝ իբր «Գառնուկ». Արամ և Արայ՝ «այր» և «արի» բառից ածանց. Այրարատ իբր «արտ Արայի». Նախիջևան, Երևան, Երազմայն՝ «երազ» և «մոյն» բառերէն բարդեալ՝ իբրև երազ մեկնելոյ յատկացեալ տեղի. Ակոռի՝ «արկուռի» որպէս յիշէ Մագիստրոս ի Թուղթն առ Հնծացին Գրիգոր՝ «Բայց առ ի Հրէից և յԱստուածեղէն մատենից՝ նաև ի Քաղդեաց զԲսխուԹրէս (զՆոյ) իմանամք զորթ տնկեալ, և ի ծերոց առասպելարանին ասեն յԱկոռի, և ըստուգաբանեն «արկուռի» (Նոյ)։» Սոյնպէս և Մարանդ՝ իբր «մայր անդ», զի անդ թաղեալ ասեն զկին Նոյի, որ հասարակաց մայր համարելի է, Անուշաւան, Վաշտակ, Առնակ, Զարմայր՝ որպէս «զարմանալի այր.» Կոռնակ, Սուրմակ, Գերճ, Բազուկ, Հրաչեայ, Վահէ, Վահան, Վահագն և այլն։

Այսքան և առաւել անուանց մեր լեզուին մէջ նշանական լինելոյն ակնարկութիւն մի առնէ Նոյն Գրիգոր Մագիստրոս ի Թուղթն առ Սարգիս վարդապետ՝ յարմարութեամբ ասելով, «Ո՛ւր Դեղամայն «դեղեցկութիւն»... ո՛ւր Փառնակ «փառացի»... ո՛ւր Հաւանակ «դիւրահաւան»... ո՛ւր Նորայր վասն դի «Նոր արիութիւն» ցուցանէր... ո՛ւր Հրանտ «հրատեսակ», ո՛ւր Ցուսակ «յուսացեալ զօրութեամբ»։ Զնոյն է նկատել դարձեալ և ի դիցաբանական բառս և յասացուածս հին Հայոց՝ ի հեթանոսական աւանդութիւնս, յ

—Գեյօղլունտա թէբէ՝պաշընտա քէօչէ պաշլարընա օթուրուպ պիր թագըմ ըզգանպիլ քիաղըզլա պազը սեպիւքմաղանը (ահմագ) գանտըրարագ էլլէրինտէն բարալարը ալմագտա խօլան գումարճըլարտան պիր գաչընա բօլիս թէատիւք իթմէսիլէ, պունլար տէրհալ ֆիրար իթմիշ իսէլէր տէ, բօլիս՝ արգալարընտան սիլահ պօշալթմըշ օյտուղու հայտէ իսապէթ իթտիրէմէմիշ, վէ իչէրինտէն պիրի գաբուսընը աչզդ կէօրտիւիւ պիր խանէէտ տալտրընտան եալընըզ մէրգումտ տէրտէսթ իտիլմիշ տիր։

—վէֆատա Մօլլա Խիւսրէվ ճամիսինէ կիւնտիւզ սարիգ-լէր տուխուլ իտերէք պիր խայը չէյ սըրգաթ իթտիքլէրի իչիտիլմիշ տիր։

—Ռուսիա իմբէրաթօրընընն ճէնազէ պայրընտա պուլունմագ իւզրէ տէվլէթլէր թարաֆընտանբէթբուսպուրկա պիրէր պէօյիւք զաթ իշամ օյունաճաղը կիպի Ավսթրիա թարաֆընտան իմբէրաթօր հաղրէթլէրինն պէօյիւք պիրատէրլէրի Արշիտիւգ Լուի ազիմէթ ի-տէճէքլէր իմիշ։

Միւշարիւէհ հաղրէթլէրինն մայէթլէրինտէ Ավսթրիա բիատէ վէ սիւվարի պայրը թարաֆընտան միթէվէֆա Ռուսիա իմբէրաթօրընընն ֆախրի զապրթանընտան պուլունտուղը թապուրլար մէպուսանը սրֆաթլա պիր իւլի զապիթ պուլունաճագ իմիշ։

—Միւթէվէֆա Ռուսիա իմբէրաթօրընընն ճէնազէ պայրընտա պուլունմագ իւզրէ իրան տէվլէթի թարաֆընտան Միրզա Հիսէյին խան իղամ օյունույօր իմիշ։

—վիէննատա պուլունան Ռուսիա սէֆարէթխանէսինտէ Ռուսիա իմբէրաթօրընընն վէֆաթը իւզէրինէ իյֆա օյունան տուա ըէսմինտէ Ավսթրիա իմբէրաթօրը քէֆֆէի աղաի խանէտանրյա պէրապէր հապրը պուլունմուշ տը։

—Ցօն բօսթա իլէ կէլէն ինկիլիզ կազէթալարընընն պիրինտէ մարտ 6 թարիխիլէ Կիրլատէն չէքիմիշ աթիտէքի թէլէկրաֆ կէօրիւմիւշ տիր։

«Գուրատա ինկիլիզ թարաֆտարը պուլունանլար՝ պիր եանտան եունանիսթան հագգընտաքի մուհապէթ վէ սատագաթլարընը թէէմին իթմէքլէ պէրապէր, Գըզըրստա օյտուղը կիպի, ինկիլթէրրա տէվլէթինին Գանտիատա տախի պիր տօնանմա վէ ասքէր մէվգէֆի պուլունմասընը թալէպ ի-տէեօրլար։»

Թէրէնանը Հէրէֆ կազէթասը՝ շու թէլէկրաֆը տէրճ իթտիքատէն սօնրա, պազը Կիրիտլիլէրին շու ֆիքրի սահիհ իսէ, չայանը իսթիղրապ օյտուղունը, վէ Գըզըրս էհալիսի ինկիլիզ իտարէսինտէն նէ գատար մէճմուն իսէ, Կիրիտ էհալիսի տախի իտարէի մէզքիւրէտէն օ գատար մէճմուն օյաճաղընը, վէ պուֆիքրին Կիրիտլիլէրտէն հուսուլէ կէլմէյուպ, պէլքի տէ պիր թարաֆտան անլէրին նազարը տիգգաթ վէ էհէմմիյէթլէրինէ արզ իտիլմիշ օյտուղընը պէտեան իլէմիշ տիր։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Ադանա Հավա

Իսմայիլիա 21 մարտ

Սիւէյշ գանալընտան մարտըն 11ինտէն 20սինէ գատար 80 սէֆինէ միւրուր իթմիշ օյմաղա, հասըլաթը միւրուրիյէսի 1430000 ֆրանգա պալիղ օյմուշ տըր։

Բարիզ 21 մարտ

Ըսոմ կազէթա մալիյէ նազարը Մ. Մանեէնին իմզասը թահթընտա պիր գարարնամէ նէշը իտուպ, իշպու գարարնամէ մուճիպինճէ, 100տէ 3 ֆաիզի պիր միկեարլըգ իսթիգրազ իչիւն եազըլան մէպալիդտէն 3000 ֆրանգ վէ օնտան եօգարը իմզա իտէնլէրին 10 տա 9ը իատէ օյունաճագ տըր։

Իշպու իատէյէ եարընքի մարտըն 22ինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն պէտ օյունաճագ տըր։

Ադանա Ըսոնէ։

Լօնտրա 22 մարտ

Տիւն ադշամ մէճլիսի մէպուսանտա Մ. Գլատսթան՝ սէնէի մալիյէ պիւտժէսինի ապրիլին 4 ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ մէճլիսէ արզ իտէճէկինի պէյան իթմիշ տիր։ Պունտան մատտա ապրիլին 7 ինճի բէնճէնպիկ կիւնիւ իրլանտա զրսաթ գանունընը թէքլիֆ իտէճէք, վէ էրթէսի կիւնիւ տէ Մէճլիսի Մէպուսան Բասգալեա եօրթուլարընընն թաթիլինէ պայլայաճագ տըր։

Ռիվայէթէ կէօրէ լորտ Պիգոնսֆիլտ պիր ազ նամիզաճ օյտուղընտան, տիւնքի կիւն մէճլիսէ կէլմէմիշ տիր։

Ցիւն ադշամ մէճլիսի մէպուսանտա Հինտիսթան ուսուրը նազրը Մարքի տը Հարթինկթընն պիր սիւվալէ ճէվապէն պէյան իթմիշ տիր քի, Ազատիւ Բահման թարաֆընտան կէլէն մէմուրլարըն թախմինաթրնա կէօրէ, գանտահար մէվգիինին ինկիլիզ ասքէրինտէն թախլիյէսի թէմամը յա գարարլաշարըլըգընտա, Էմիրին ասքիրի ապրիլին իլգ կիւնէրինտէ չէհրը մէգքիւրէ միվասէլէթ իտէճէք տիր։

Բէթէրսպուրգ 22 մարտ

Հիւքիմէթ՝ լաղրնա տաիր հէր նէրէտտէ էշա պուլունտուղընը խապէր ալրեօր իսէ միւսատրէ իտիյօր։ Ցիւնքի կիւն զապրթա՝ պիր խայլի օ նէվ էշա մաղազալարընը թահթը նէղարէթինէ ալմըշ տըր։

Լօնտրա 22 մարտ

Ցիւրպանտան պու սապահ կէլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Գոերլեր՝ Սըր Էվլին Ուտրն թէքլիֆ իթտիկի պիլճիմիզ չէրաիթը սուլհիյէյի գապալ իտուպ, եալընըզ հէբսինին թէրքը սիլահ իթմէսինէ տաիր օլան չարթը գապալ իթմիշլէր իմիշ։

Բէթէրսպուրգ 21 մարտ.— Բօլիս միւտիրիյէթի շու սօն կիւնլէրտէ պիր խայը էշսա թէվգիֆ իթմիշ տիր։ Թէվգիֆ օյունանլարըն պիրինին եանընտա 700,000 ռուպլիւք պիր մէպլաղ պուլունտրղը կիպի, պիր տիկէրինին տախի 2 ռէվոլվէր, պիր խանչէր վէ զէհիրլի հապլար իլէ 20 պէն ռուպլի պուլունմուշ տըր։

Թէէմինէն պէէան օյունտուղընա կէօրէ, եէնիտէն իքի տինամիթ պարուքը տէբօլարը պուլունմուշ տըր։

ԻԼԱՆԱԹԸ ՄԻԼԻԷ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ազգային Տնտեսական տեսություն

Նարը—Դաբուի թաղային սնտուկին՝ 1878 մարտ 1է մինչև 1880 մայիս 31. նոյնպէս 1880 յունիս 1է մինչև նոյն տարուց դեկտեմբեր 31. երկու հաշուեցոյցերն ըստ օրինի Տնտես. Տեսչութեան ներկայացուած և անոնց պարունակութիւնը տումարաց հետ բաղդատուելէ յետոյ՝ յարգնման և կնքեալ օրինակներն եկեղեցոյ բակն ի տես թաղեցւոց կախուած են։

Տնտես. Տեսչութիւնն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ Պատուարժան թաղեցւոց՝ որ իրենց թաղին վերաբերեալ նոյն երկու հաշուեցոյցերուն վրայ ո՛ր և է բողոք կամ դիտողութիւն՝ եթէ ունին, թղուականէս մինչև 21 օր գրաւոր կերպիւ ներկայացնեն Տնտես. Տեսչութեան, որ այնուհետև պիտի կատարէ հաշուոց մանրամասն քննութիւնը։

Սոյն պայմանաժամն լրանալէն յետոյ, ո՛ր և է բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնայ։

5 մարտ 1881 (ԴԷԼ)

Կ. Պոլիս

ԻԼԱՆԱԹ

ԷՎԳԱՖ

Էվգաֆը Հիւմայուն խազինէսի մահիւլաթ տաիրէսինտէ պէհէր կիւն միւզայէտէլէրի իճրա օյունմագտա օյան սաթի իւզ զիքը մահլուլաթրն մուայէնէ օյան 4 հաֆթա միւտտէթը իլանընտան իւչիւնճիւ հաֆթասը օյան իշպու 1297 սէնէսի մարթընընն 9ընճը բազար իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն պիր հաֆթա զարֆընտա պէթէքբար միւզայէտէլէրի իճրա գըլընաճաղընտան, թաթիպ օյանլարընն էյամը մէգքիւրէտէ էնճիւմէնը խագինէյէ կէլմէլէրի իւչիւնճիւ տէֆա օլարագ իլան ու իսթաբ գըլընը։

. . 2 վէ 1 վէ 3 վէ 29 վէ 30. . 35,500,(1) Գալաթատա ճամիի ճէտիտ մահալլէսինտէ Գուրշունլու խան տէրունինտէ 235 զրա արսատա մէպնի չէհրի 400 ղրշ. քիրալը ֆէվգանի վէ թահթանի քեարկիր 3 պապ օտալարընը բուպ հիսսէլէրի։

. . 19 վէ իլա 27 . . 60,000, Սուլթան Ահմէտ գուրպինտէ Ֆիրուզ Աղա մահալլէսինտէ աթիգ թիճարէթխանէ ճատտէսինտէ 390 զրա 12 օտա վէ պիրիմա վէ 543 զրա պաղչէ վէ թահթընտա 4 պապ տէքեաքիյինի միւշթէմիլ չէհրի 820 ղրշ. քիրալը ախչապ պիր պապ գօնաղընը նրսֆ հիսսէսի։

. . . 39 . . 15,000, Ահմէտիյէտէ Սօֆրլար մահալլէսինտէ Ահմէտիյէ մէյտանը ճատտէսինտէ 120 զրա արսատա մէպնի պիր օտա վէ պիրիմա վէ 650 զրա պաղչէյի միւշթէմիլ չէհրի 300 ղրշ. քիրալը մուգատտէմա պօյաճը էլէէվմ պիր պապ մէյլանէնին նրսֆ հիսսէսի։

. . 9 վէ իլա 15 . . 12,000, Ալի պէյ գարիյէսինտէ Սիլիհտար Աղա ճատտէսինտէ 680 զրա արսատա մէպնի 3500 զրա պաղչէյի միւշթէմիլ չէհրի 680 ղրշ. քիրալը քեարկիր պիր պապ պէզիրխանէ կէտիյինին 18 հիսսէտէն 2 հիսսէսի վէ միւլքի իլէ պաղչէ մահալի. նին 16 հիսսէտէն իքի հիսսէլէրի։

. . 61 վէ 63 . . 7500, Իւսկիւտարտա Համիդ Ֆագիյէ մահալլէսինտէ Ագիզ Մահմուտ էֆէնտի սօգաղընտա 120 զրա արսատա մէպնի 5 օտա վէ պիրի մա վէ 300 զրա պաղչէյի միւհթէմիլ 2 պապ մէնզիլին նրսֆ հիսսէլէրի։

. . 281 . . 5,000, Պալը ճաֆէրի խարիճինտէ Սախի Զէյէպի մահալլէսինտէ թաշճըլար ճատտէսինտէ 40 զրա արսատա մէպնի ֆէվգինտէ պիր օտա վէ պիր պօտուրմա միւշթէմիլ չէհրի 300 ղրշ. քիրալը քեարկիր պիր պապ պալմամուճու տիւքքեանընընն 10 հիսսէտէն պիր հիսսէսի։

. . 10 . . 5000, Մօլլա Ֆիւրանտէ Նուրի Ցէտէ մահալլէսինտէ ճամիի չէրիֆ սօգաղընտա թէրպիէն 120 զրա արսատա մէպնի 4 օտա վէ 2 սուֆա վէ պիրի մա վէ 300 զրա պաղչէյի միւշթէմիլ պիր պապ մէնզիլին նրսֆ հիսսէսի։

. . 80 . . 3000, Գասըմ բաչատա Գուլագսըզ Ահմէտ գարտան մահալլէսինտէ Գուլագսըզ ճատտէսինտէ 25 զրա արսատա մէպնի չէհրի 30 ղրշ. քիրալը ախչապ պիր պապ պէրպէր էլեէվմ գուրու գահվէճի տիւքքեանընընն պիւթիւնիւ։

. . 10 . . 9000, Էսպ Բաղարընտա Մաղնիսալը Մէհմէտ բաշա մահալլէսինտէ Էօմէր էֆէնտի սօգաղընտա թէրպիէն 140 զրա արսատա մէպնի 6 օտա վէ իքի սուֆա վէ պիր գուլու վէ 300 զրա պաղչէյի միւշթէմիլ պիր պապ մէնզիլին նրսֆ հիսսէսի։

. . 28 . . 15,000, Գըրդ Զէշմէ գուրպինտէ Խօճա Թիրէք մահալլէսինտէ Եահէա կիւզել սօգաղընտա 100 զրա արսատ իւզերինէ մէպնի 5 օտա վէ 2 սուֆա վէ 5 զրա աչբգլըզը միւշթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլին իւչ բուպ հիսսէսի մահիլտէն վէ բուպ հիսսէսի տախի սահիպի թարաֆընտան ֆէրաղ օյունաճաղը։

. . 2 . . 11,250, Թօբխանէտէ Մուհիտտին Ֆէնէրի մահալլէսինտէ Օէքսէնինճի եօգուշունտա 100 զրա արսատա մէպնի 3 օտա վէ պիր սուֆա վէ 2 պիրիմա վէ 130 զրա պաղչէյի միւշթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլին իւչ բուպ հիսսէսի։

. . 17 վէ 19 . . 12,900, Պարը եար գարիյէսինտէ եէնի մահալլէ ճատտէսինտէ 465 զրա արսատա մէպնի 5 օտա վէ պիրիմա վէ թահթընտա գայրգխանէյի միւշթէմիլ պիր պապ սահիլխանէ իլէ տիկէր պիր պապ գայրգխանէյի միւշթէմիլ սէնէվի 1100 ղրշ. քիրալը ախչապ պիր պապ գայրգխանէ վէ սահիլխանէի մէզքիւրը 20 հիսսէ իթիպարըյա ալթը հիսսէլէրի։

. . 3 . . 2000, Էտիրնէ գարուսընտա Նէսլըշահ Սուլթան մամալլէսինտէ Զալըգ սօգաղընտա 40 զրա արսատա մէպնի 2 օտա վէ 80 զրա պաղչէյի միւշթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլ։

. . 39 . . 5000, Խաթապ գարուսընտա Ցարը Տէմիր մահալլէսինտէ Ալի բաշա խանը տէրունինտէ խան գարուսը ֆէվգինտէ չէհրի 200 ղրշ. քիրալը պիր պապ օտա կէտիկինին 120 սէհիմ իթիպարը իլէ 40 սէհիմ հիսսէսի։

. . 25 . . 1000, Քիւչիւք Մուսթաֆա բաչատա կիւլ ճամիի չէրիֆի մահալլէսինտէ Թաթար աղասը սօգաղընտա տէրունինտէ պիրմամի միւշթէմիլ 32 զրա պիր գրթա մէնզիլ արասը։

. . 12 . . 8000, վէֆատա Մօլլա Խուսրէվ մահալլէսինտէ Քիրազլը Մէսճիտ սօգաղընտա 90 զրա արսատա մէպնի 2 օտա վէ պիրիմա վէ 40 զրա պաղչէյի միւհթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլ։

. . 41 . . 1334, Սիւլէյմանիյէ մահալլէսինտէ Թիրէաքի, չարչըսը ճատտէսինտէ 25 զրա արսատա մէպնի չէհրի 45 ղրշ. քիրալը քեարկիր մուգատտէմա պէրպէր էլեէվմ պիր պապ սուճու տիւքքեանընընն սիւլիւս հիսսէսի։

. . 55 . . 1250, Ֆէնէրատ թէվֆիի ճաֆէր մահալլէսինտէ Քիրէմիտ մահալլէսի ճատտէսինտէ քեարին 113 զրա պիր գրթա մէնզիլ արասընընն բուպ հիսսէսի։

. . 10 . . 1000, Թօբ Գաբուտա Իսկէնտէր աղա մահալլէսինտէ Քիւչիւք Պարայ մէյտանը սօգաղընտա 60 զրա արսատա մէպնի պիր օտայը միւշթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլ։

. . 25 . . 1666 Լալէլիտի Գըզել թաշ մահալլէսինտէ Զուգուր Զէշմէ սօգաղընտա 60 զրա արսատա մէպնի չէհրի 80 ղրշ. քիրալը ախչապ պիր պապ թէնէքէճի տիւքքեանընընն սիւլիւս հիսսէսի։

. . 3 . . 2000, Էտիրնէ գաբուսընտա Խատիչէ Սուլթան մահալլէսինտէ Զըգմազ Տօղրամաճը օտալարը սօգաղընտա 50 զրա արսատա մէպնի 2 օտայը միւշթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլ։

. . 3 . . 4500, Ագսէրայատա Ղուրէպա Հիւսէյին աղա մահալլէսինտէ Կիւմիւշխանէ սօգաղընտա 60 զրա արսատա մէպնի 2 օտա վէ պիրիմա վէ 20 զրա աչբգլըզը միւշթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլ։

. . 14 . . 4000 Զարշուի քէպիրտէ Եունճու խանը տէրունինտէ 25 զրա արսատա մէպնի չէհրի 40 ղրշ. քիրալը պիր պապ քեարկիր օտա կէտիյի։

. . 40 . . 3000, Զարշուի քէպիրտէ Պօտրում խանը տէրունինտէ ֆէվգանի 40 զրա արսատա մէպնի չէհրի 50 ղրշ. քիրալը պիր պապ օտանընը նրսֆ հիսսէսի։

. . 6 . . 9000, Խօրխօր գուրպինտէ Պապա Հասան իլի մահալլէսինտէ ճամիի չէրիֆի սօգաղընտա 120 զրա արսատա մէպնի 2 օտա վէ պիրիմա վէ 200 զրա պաղչէյի միւշթէմիլ պիր պապ մէնզիլ։

. . 32 . . 6000, Զարշուի քէպիրտէ Թագգէճի սօգաղընտա 20 զրա արսատա մէպնի չէհրի 100 ղրշ. քիրալը պիր պապ զէնէճի տիւքքեանընընն նրսֆ հիսսէսի։

. . 69 . . 15,000, Պողազ իչինտէ Պէպէք գարիյէսինտէ վէ ճատտէսինտէ 150 զրա արսատա մէպնի վէրասընտա պիր օտայը միւշթէմիլ սէնէվի 3000 ղրշ. քիրալը ախչապ պիր պապ միւլք մա կէտիք պագգալ տիւքքեանընընն նրսֆ հիսսէսի։

. . 4 . . 1500, Թօբխանէտէ Ֆիրուզ աղա մահալլէսինտէ Զըգմազ պաղչէ սօգաղընտա 60 զրա արսատա մէպնի իքի օտա վէ պիր սուֆա վէ պիր գուլու վէ 15 զրա աչբգլըզը միւշթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլին նրսֆ հիսսէսի։

. . 9 . . 3000, Լանկատա Պօսթանճը պաշը Ապտուլլահ աղա մահալլէսինտէ Արապլար սօգաղընտա 50 զրա արսատա մէպնի իքի օտա վէ պիր գուլու վէ 15 զրա աչբգլըզը միւշթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլ։

. . 57 . . 25000, Պալաթատա Համամի Մուհիտտին մահալլէսինտէ Պօսթան սօգաղընտա 150 զրա արսատա մէպնի 8 օտա վէ 4 սուֆա վէ միւշթէրէք պիրիմա վէ 50 զրա պաղչէյի միւշթէմիլ սէնէվի 3200 ղրշ. քիրալը քեարկիր իքի պապ մէնզիլին նրսֆ հիսսէլէրի։

(1) Ճիմմէլերին պայլարընտա, իլգ հիզատէքի պուլունան բագգալար մահիլաթրն նիմէրօլարընը, վէ իքինճի հիզատաքիլէր լիրաի Օսմանի 100 ղուրուշտան օլարագ գըյմէթը մուխամմէնէլերինի վէ իւչինճի հիզատաքիլէր տախի պէտէլը միւզայէտէլերինի պիլճիրմէքտէ տիր։

Մահքէմէի թիճարէթ իճրա տաիրէսինտէն կէլէն իլան,

Թէպաահ տէվլէթը Ալիյէտէն Եօրկինին Սիմիթճի Եանգօ գիմմէթինտէ Իքինճի մահքէմէի թիճարէթ իլամըյլա ալաճաղը օյան մէպալիդին թէսվիյէսի զըմընտա մէրգում Եանգօնընն վէզնէճիլէր ճատտէսինտէ քեարին միթէսարրըֆ օյտուղու 170 նիմէրօլը տիւքքեան նրսֆընընն սաթըլմասը մէրգում Եօրկի թարաֆընտան վուգու պուլան իտտաա իւզերինէ թասվիպ օյունմուշ վէ մէրգում Եանգօնընն Ցէրասատէթտէ օլմայրպ նէրէտտէ պուլունտուղու տախի մէճհուլ պուլունմուշ օյտուղունտան, իշպու իլան թարիխինտէն իթիպարէն 91 կիւն զարֆընտա մէրգում Եանգօ կէլէրէք թէսվիյէի տէյն իլէմէսի վէ չայէտ միւտտէթը մէզքիւրէ նրսֆ տիւքքեանընն սաթըլաճաղը մալիում օմմագ իւզրէ մահքէմէի թիճարէթ իճրա տաիրէսինտէն իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտաար գըլընը։

9 մարտ 97

Տէրասատէթ մէրքէզ իճրա տաիրէսինտէն կէլէն իլան

Էսպագ Ֆէսխանէ նազրը Ահմէտ էֆէնտի վէրէսէսինին Ամիյէ Պախէ հանըմա օյան մալիում էլ մըզ տար տէ.ինտէն տօլայը վէ.ըէսէի մումաիլէ.յհիւմին Գալաթատա Մօմխանէ ճատտէսինտէ վագը Լայտ խանընընն 18 սէհիմ իթիպարը.լա միւթէսարրըֆ օյտուգարը 9 սէհիմ հիսսէսի յարիալարընտան ալթը սէհիմինին ֆէրուխթընա թէշէպպիւս օյունաճաղը 21 քեանունը սանի 96 թարիխի կազէթալարա իլան օյունմուշ իսէ տէ, տէ յինին մուգասսաթէն իսթիֆասը մուգարրեր օյտուղունտան, վերէսէի մումաիլէ.յհիւմին մէգքիւր հիսսէլէրի սաթըլմալաճաղը Տէրասատէթ մէրքէզ իճրա տաիրէսինտէն թասհիհէն իլան օլունուր։

7 մարտ 97

Շէհր էմանէթինտէն կէլէն իլան

Էմանէթ մալը արսալարտան Ա.յա-Սօֆիատա թրամվայ ճատտէսինտէ Սագալար չէշմէսի գարշըսընտա 234 արշըն թէրպիինտէ պուլունան արսանըն լէտէլ միւզայէտէ պէհէր արշընը մէճիտի 19 ղրշ. հիսապլյա 25 վէ մէզքիւր չէշմէ գարշըսընտա միւճէտատէն քիչատ օյունան թարիգ քէօչէսինտէքի տիկէր արսանըն տախի պէհէր արշընը 15 ղուրուշտա թալիպլերի էօհտէլերինտէ թէգարրուր էյլէմիշ օլմաղա, զիյատէյէ թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտան իթիպարէն 15 կիւնէ գատար Շէհր Էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի։

8 մարտ 97 2—2

ՏԻՐԻՆ ՄԱՐԻՆԱԼԱՐԸ ԻԶԻՆ

ԹԻՐԷ

Կլասկօտա ճօն Գըլարգրն գումբանիաս-նրն էն ալէա վէ գամի մաքինա թիրէսի, պուրատա, Գեյօղլու վէ Գալաթա վէ Սթամպուլ մաղազալարընընն քեաֆֆէսինտէ պուլունուպ, թօքտան վէ բերաքէնտէ սաթրն ալմագ իսթէյէնէրին, Գալաթատա վէյսկատա սօգաղընտա 13 նիմէրօլու մաղազայա, վէ Սթամպօլտա, Հաճի ֆէօչէք ճամիսինտէ 64 նիմէրօլու մաղազայա միւրաճաաթ իթմէլէրի։

Գեյօղլիք աճէնթէ
ԷՄ. Թ. ՄԷՐՃԱՆՕՖ

ԻԼԱՆԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

Գունտան ագաէմ Գօնթի պիրատէրլէրիյլէ միւշթէրէքէն Գալաթատա Սանտրգճըլար իչինտէ 150 նիմէրօտա քիչատ էթտիյիմիզ տուխան ֆապրիգասը չիտիյէ գատար ֆէվգէլատէ իշլէմէքտէ վէ հէր վէհհիլէ միւշթերիլերիմիզին մէճնունիյէթինի ճէլպ իթմէք չըգարըլան թիւթիւնլէր բայիհալը օլմասը վէ նէվվէրինէ կէօրէ ֆիյաթընն էհվէնիյէթի ճիմիզէ թարաֆընտան թահսին օյունմագտա վէ հաթթա պիր վագրթատան պէրու տէբօզիթօյարըմզդա թիւթիւն էէթիշարիզմէմէքտէ իտի։ Գու քէրրէ միշթերլերիմիզի կէրիյէ չէվիրմէմէք վէ տահա իլէրի կիթմէք իւզրէ պիլ մէճպուրիյէ ֆապրիգա վէ տէբօզիթօմզը մահալը մէգքիւրտէ դայէթ վասի վէ մամուլաթըմզդը իսթիալընա էզհէր ճիհէթ էլվէրիշլի պուլունան 109 նիմէրօլու ֆապրիգայա նազլ իյէտքը։

Գունտան պէօյլէ Ամանպօլ վէ թաչրա վէ Էվրօբատան՝ թիւթիւն իրալը հագգընտա վիրուա իտէն էվամիրի սաաթը սաաթընա իմրա էտպիլէճէյիմիզ կիպի, թիւթիւնլերին բայիհալը վէ ճիմիզէնին ազըտրընընն լէզզէթի տէյիշտիրմէմէք իւզրէ պու քերրէ տախի թիւթիւն չըգան մահալլերէ վէ պախուսուս Եէնիհէյէ մալիմաթը թամամ ասխալընտան մէմուրլար իղամ գըլընմըշ տը։ Միւշթերլերիմիզին մէճունիյէթինի ճէլպ իթմէք վէ իսթէրլերին գօդուլու վէ տրմաղընա էվէրիյլի տուխան վէրմէք արզուսընտա պուլունաճաղընտան, թալիպլերինին լութֆէն ֆապրիգամիզա թէնէզզուլ պուլուրլարինի բէճա, վէ պունտան պէօյլէ զայրը մագթու նէվվինին 150 լիք. 200 լիք. 500 լիք վէ տահա ֆէվգէլատէ ճինսլերինտէն կէրէք թիւթիւն վէ կէրէք սիկարա տէբօզիթօմզդա մէվճուտ պուլաճաղլարընը թավսիյէ իտէրիզ։

Սարբէսթ մահալլէ. — Գալաթատա Սանտրգճըլարտա Ն. 109. —Զընտան գարու Զէօմլէքճիլերտէ Ն. 29. — Էմին էօնիւնտէ Ն. 36, վէ ճիւմլէ տուխան սաթընընտա։

Զէլյ. — Սայէի Շահանէտէ Էվրօբայա իրսալ իտէճէյիմիզ տուխանլերին պանտրօլ բէսսինտէն մուգաֆիյէթինէ տայիր իսթիյազ տախի թահսիլի տիլմիշ օյունուզունտան, Էվրօբատա պուլունան թալիպլերիմիզին պու ճիհէթլէ եիւզտէ եէրմի ֆայէմէնտա օյաճաղլարընը իլավէ վէ իլան էյլէրիզ։

ՏԻՄԻՐԳԱԲՈՒԼԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

LA COMPAGNIE NATIONALE
A
ELBERFELD

ԳՕՄԲԱՆԵԻ ՆԱՍԻՕՆԱԼ

ԷԼՊԵՐՖԷԼԴ ՇԷՀԵՐԻՆՏԷ ՆԱԳԼԻՑԱԹ

ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

ՍԷՐՄԱՑԷ 30 ՄԻԼԻՕՆ ՄԱՐԳ

Պու գումբանիա՝ վարօր վէ եելքէն կէմիլէրինէ եիւքլէտիլէն հէր ճինս մալլարը, վէ հէր կրուբօ վէ զիգըյմէթ եէնայը բէք էհվէնց ֆիյաթլա սիկուրթա իտէր։

Օթամպօլտա ումմանի ռաճէնցիասընա միւրաճաաթ իթմէլի տիր վէ պու ռաճէնցիա աթիտէքի իմզա տը։

ԲԷԳ. վէ ՀՈԳՈՅԵԱՆ
Գալաթա կէօմրիւիւ գարշըսընտա
Բէօյէ օղլու խանընտա.

ՍԱՐԲԱՖԻՑԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 21 Մարտ.

Ինկիլ. էհնամը Ինկ. Լիր.	100- 1/16
Օսմ. էհնամը աչբլաը	13- 3/16
» » գաբանաը	13- 1/8
Իսթիգրազ 65	14-
» 69	13- 7/8
» 71	73- 1/4
» 72	22- 1/2
» 73	13-
Օսմանը պանգաաը	12- 7/8
Մըսրը տուլուն. մութա հրաէ	71- 5/8
» իմմիյազը	95- 7/8
Ռուսիա իսթիգրազը	90- 1/2
Գամպիո Բարիզ 6 այ վտաէ	–

Փարիզ, 21 Մարտ.

Ֆրանս. էհն. 3 % ֆր.	84-15
» » 5 գբօնսուզ	120-80
Օսմ էհնամը աչբլաը	13-35
» » գաբանաը	13-37
Իսթիգրազ 65 ֆր.	72-
» 69	68-
» 73	66-
Մըսրը ֆօնս. մութա հրաէ	364-37
Գրէտի Լիոնէ	931-25
Օսմանը պանգաաը	575-
Ռուսէի չըմենաբֆէրի	48-50
Իթալիա էհնամը	90-65
Գամպիո Լօնտրա 3 այ վտաէ	25-35

Վիէննա, 21 Մարտ.

Աֆիո ֆիորին	–
Ռուսէի չըմենաբֆէրի	21-80

ՂԱԼԱԹԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Ե. . սամ. թուն ագշ. գաբ.	14-13
Գաբ. շապան աչբլաը	14-13
Իսթիգ. 63 (Մութօն) 6 % ֆ.	67-50
» 65 » 6 % ֆ.	69-
» 69 (Բինար) 6	68-50
» 72 (Գօն տիւ Թրէզօր)	21-50
» 73 6 % ֆ.	66-
Ռուսէի չըմենաբֆէր 3	47-25
Ագէֆ ֆայիզի %	09-
Ըբբօր Ղբզ	00-
Հավալէթիզ »	12-20

ԶԱՆԳԱ ԱԳՈՒՍՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	3-25
Սամսոլ պանգաաը	8-30
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-14
Թրամվայ	3-65

ԱԳԶԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրաաը 100 ղրշան	Ղբ. Փբ
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	107-28
Մէթալիք »	207-
Պէյլիք »	212-20
Ալթըլըգ »	127-20
Պագբր »	680-
Գայմէ »	990-
Ինկիլիզ լիրաաը	109-35
Ֆրանսըզ ալթունաա	87-15
Փոլ	90- 5
Գրիմից ալթունաա	51-20
Գարպոն գայմէի	8-80